Bu makaleye atıfta bulunmak için/To cite this article:
NİSAN, F. ve ENSEROV, V. (2020). General Süleymani Suikastının Türk Ulusal Basınında Sunumu. Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 24 (Aralık Özel Sayı) , 1-35.

General Süleymani Suikastının Türk Ulusal Basınında Sunumu

Fatma NİSAN [(*)]
Vefalı ENSEROV [(**)]

Öz: *Ortadoğu'da meydana gelen gelişmeler çoğu zaman tüm dünyanın dengesini değiştirmekte ve yönlendirmektedir. Yüzyıllardır savaşların gölgesinde varlığını sürdüren bu coğrafyanın dünya siyasetinde önemli yer bulması çıkar çatışmalarını doğurmaktadır. 11 Eylül 2001 saldırısından sonra kilometrelerce uzakta olsa da Ortadoğu'nun birçok noktasında askeri üssü olan Amerika Birleşik Devletleri'nin (ABD) buradaki gelişmelerle ilgili önemli derecede söz hakkı bulunduğu bir gerçektir. Ancak bu durumdan hoşnut olmayan ülkelerin başında İran gelmektedir. ABD ile İran, tarihsel süreç içerisinde kimi olay ve gelişmeler nedeniyle sık sık karşı karşıya gelmiştir. İki ülke arasında en son gerginliğe sebep olan olay ise, 3 Ocak 2020 tarihinde yaşanmıştır. Bu tarihte, İran Devrim Muhafızları Ordusu Kudüs Gücü Komutanı General Kasım Süleymani, ABD Başkanı Donald Trump'ın talimatıyla suikasta kurban gitmiştir. Yeni yıla girer girmez bu olayın meydana gelmiş olması tüm dünyanın gözünün Ortadoğu'ya çevrilmesini sağlamış ve "Üçüncü dünya savaşı mı çıkıyor?" sorusunun sorulmasına neden olmuştur. Bu suikastın doğurabileceği sonuçlardan en çok etkilenecek ülkelerden birinin de Türkiye olması suikastın ulusal basında önemli derecede yer bulmasını sağlamıştır. Bu çalışmanın amacı Süleymani suikastının Türk ulusal basınında nasıl ve ne kadar yer aldığını analiz etmektir. Bu anlamda 26 ulusal gazetenin olay gününü takiben 4-8 Ocak 2020 tarihleri arasında konuya yaklaşımları nicel içerik analizi ve söylem analizi yöntemleriyle incelenmiştir. Analiz sonucunda Türk ulusal basınının birinci sayfa haberlerinde konuya önemli derece yer ayırdığı görülmüştür.*

Anahtar Kelimeler: *İran, Türk Basını, Kasım Süleymani, İçerik Analizi, Söylem Analizi*

Presentation of General Soleimani Assassination in the Turkish National Press

Abstract: *Developments of occurring in the Middle East most of the time changs the balance of the whole world and directs. This geography, which has been in the shadow of wars for centuries, has an important place in world politics and this creates conflicts of interest. After the September 11, 2001 attack, it is a fact that the United States (USA), which has a military base in many parts of the Middle East has a significant say about the developments here, although it is miles away. But Iran at the top of the countries that is not satisfied with this situation. Because of some events and developments US and Iran often confronted in the historical process. The event that caused the latest tension between the two countries occurred on 3 January 2020. On this date Iranian Revolutionary Guards Army Quds Force commander General Qassem Soleimani was assassinated by instructions of US President Donald Trump. This event which occurring in the early New Year turned attention of the whole world into the Middle East. This situation caused the question to be asked: "Is the third world war coming out?". Turkey was one of the countries that will be most affected because of the implications of this assassination and this situation enabled this assassination to have a significant place in the national press. The aim of this study is to analyze how and how much the Soleimani assassination took place in the Turkish national press.*

[*)] Doç.Dr. İnönü Üniversitesi, İletişim Fakültesi, Gazetecilik Bölümü (e-posta: fatma.nisan@inonu.edu.tr) ORCID ID. https://orcid.org/0000-0003-2741-9613
[**)] Dr.Öğr.Üyesi, İnönü Üniversitesi, İletişim Fakültesi, Radyo-Televizyon ve Sinema Bölümü (e-posta: vafali.ansarov@inonu.edu.tr) ORCID ID. https://orcid.org/0000-0003-1404-412X
Bu makale araştırma ve yayın etiğine uygun hazırlanmıştır iThenticate intihal incelemesinden geçirilmiştir.

In this sense, following the day of the incident, between 4-8 January 2020, 26 national newspapers' approach to the issue investigated by quantitative content analysis and discourse analysis method. As a result of the analysis, it was observed that devotes a lot of attention to this subject in the first page news of the Turkish national press.

Keywords: *Iran, Turkish Press, Qassem Soleimani, Content Analysis, Discourse Analysis*

Makale Geliş Tarihi: *19.07.2020*

Makale Kabul Tarihi: *22.12.2020*

I.Giriş

Ortadoğu'nun hem fiziksel hem de siyasi haritasında son on yılda önemli değişimlerin meydana gelmiş olması bu coğrafyanın sahip olduğu kaynaklarla stratejik bir yapıyı barındırdığını ortaya koymaktadır. Bu nedenle Ortadoğu, dünya ekonomisini ve siyasetini yönlendiren ülkeler açısından değerlidir (Nisan ve Şentürk Kara, 2018: 5). Bu coğrafyadaki her gelişmenin dünyanın gündemine oturması ve devamında başka gelişmeleri doğurması bu açıdan önemlidir. ABD'ye düzenlenen 11 Eylül 2001 saldırısıyla birlikte ABD, Ortadoğu'daki etkisini artırmış ve etkiyi devam ettirmek için bu coğrafyada çok sayıda askeri üs kurmuştur.

Bu durumdan rahatsızlık duyan ve ABD'nin Ortadoğu'daki varlığını sona erdirmek isteyen ülkelerin başında İran gelmektedir. Tarihte birçok kez çatışmış olan ABD ve İran'ı karşı karşıya getiren yakın zamandaki en önemli gelişme ABD Başkanı Donald Trump'ın emriyle İran Devrim Muhafızları Ordusu Kudüs Gücü Komutanı General Kasım Süleymani ve Haşdi Şabi'nin Başkan Yardımcısı Ebu Mehdi el-Mühendis'in Irak'ın başkenti Bağdat'ta suikasta kurban gitmiş olmasıdır. Bu olay, başta İran Cumhurbaşkanı Hasan Ruhani ve dini lider Ayetullah Ali Hamaney olmak üzere tüm İranlıların tepkisini çekmiş, olaydan sonra ABD ve Trump'a lanet yağdırılmış, olay protesto edilmiştir. Dünyanın gündemine oturan bu olay, komşu ülke Türkiye'yi de ilgilendirmiş ve Türkiye arabulucu bir rol oynamaya soyunurken suikast haberi de Türk ulusal basınında önemli derecede yer bulmuştur. Bundan hareketle bu çalışmanın amacı General Kasım Süleymani suikastının ulusal basında nasıl ve ne kadar yer bulduğunu hem nicel içerik analizi hem de söylem analizi yöntemleriyle incelemektir. Bu nedenle çalışmada 26 ulusal gazetenin birinci sayfaları, 4-8 Ocak 2020 tarihleri arasında analiz edilmiştir.

II. Medyanın Gündem Belirlemesi

Medyanın etkileri anlaşılmaya başlandığı günden itibaren medyanın içeriğini oluşturan haberlerin ya da gündemin ne olduğu da merak edilir olmuştur. "Her zaman haber metinlerindeki konular toplumun günlük yaşamında gündem olarak yer almakta, konuşulmakta, düşünülmekte, tartışılmakta, eleştirilmekte, yaşanmaktadır (Cereci, 2001: 24).

Medyanın gündemine temel oluşturan gündem belirleme kuramı, 1972 yılında, Maxwell McCombs ve Donald L. Shaw tarafından oluşturulmuştur. Bu kurama göre, medya birtakım konulara dikkat çekerek bireylerin ne hakkında düşünüp bilgi sahibi

olmaları gerektiğini vurgulayan konuları sunmaktadır. Bunun sonucunda medya gündemi belirlemektedir (1972: 177). Bu durum, "Medya ne düşüneceğimizi söylemede başarılı olmayabilir, fakat ne hakkında düşüneceğimizi söylemede son derece başarılıdır" (Cohen, 1963: 13) şeklinde gündem belirleme kuramının ana düşüncesini ortaya koymuştur.

Bu kuramın bilimsel temeli Walter Lippmann'a dayandırılmaktadır. Maxwell McCombs (2005: 552), Lippmann'ı gündem belirleme teorisinin entelektüel babası olarak adlandırmaktadır. Lippmann, "Kamuoyu" (Public Opinion, 1922) adlı eserinde medyaya bağlı bir kamuoyu modelinin oluşumu konusu ile ilgilenmiştir. Lippmann'a göre kamuoyu, sadece medya tarafından oluşturulan sahte bir ortamdır. Yani o, çevre ve bireyler arasında davranışların uyarıldığı sahte bir ortamın varlığından bahseder. Bu durumda Lippmann'a göre, medya tek başına olmasa da zihnimizde yer edinen görüntü ve kurguların ve kamuoyu oluşumunun birincil kaynağıdır. Başka bir deyişle, çevrede algılanan her realiteye referans olmaktadır. Enformasyon aktarımı sürecinde gerçeği stereotiplere indirgeme eğiliminde olan medya, bu stereotipleri yaratan ve ileten güçlü sosyal ve sosyalleşme kurumlarına dönüşmüştür (Ferreres, 2009: 4).

Gündem belirleme kuramı; kişilerin bazı konuların görece önemini, medya araçlarının söz konusu konulara verdikleri önem doğrultusunda öğrendikleri varsayımını temel almaktadır (McQuail ve Windahl, 1993: 91). Bireylere; yaşam, onun içindekiler, kişiler, durumlar konusunda fikir verebilen medya, onları yönlendirebilir ya da ortaya yeni gündemler çıkartabilmektedir. Dünya üzerindeki bütün toplumlar; sıradan kişiler ve yöneticiler günlük eylemlerini çoğunlukla bir gündem etrafında şekillendirmektedir (Cereci, 2001: 18).

Medya gündemini kimin ya da kimlerin, nasıl ve hangi amaçlarla belirlediğini ve bunun toplumdaki güç dağılımı ve değerler üzerindeki etkisinin ne ya da neler olduğunu ortaya koyabilmek için gündem belirlemenin ötesine geçmek gerekmektedir (Gandy, 2003: 139).

Gündem belirleme, medya gündemi, kamu gündemi ve politika gündemi şeklinde üç gündemin karşılıklı etkileşimini içermektedir. Medya gündemi için boyutlar; görünürlük, değerlilik ve izleyici önemliliğidir. Kamu gündemi için boyutlar; bilinirlik, lehtelik ve kişisel önemliliktir. Politika gündemi için boyutlar; eylem özgürlüğü, destek ve eylemin olma olasılığıdır (Manheim, 1987: 499-516). Bu üç tip gündem, bilgi aktarımı süreci içerisinde hem kitlesel hem de bireysel etkileşimde bulundukları gibi iletişimsel gelişmelere müdahale eden farklı faktörler tarafından da toplu bir şekilde kullanılmaktadır (Rodríguez Díaz, 2004: 17-18). Dolayısıyla kamu gündeminin genel olarak medyanın etkisi altında, siyasal gündemin ise devlet liderlerinin, hükümetin veya güçlerinin dikteleri altında oluştuğu (Казаков, 2011: 71) söylenebilir.

Belirli bir zamanda medyada yer alan olaylar ve sorunlar listesi şeklinde tanımlanan (Rogers ve Dearing, 1988: 565) medya gündeminin ortaya çıkmasının en önemli unsuru haberdir (Atabek, 1998: 20). Bu anlamda, Shoemaker ve Reese'e (Akt: Atabek, 1998:

28) göre, medya gündeminin en önemli unsuru olan haberlerin içeriğine etki eden etmenler şunlardır:

-Kitle iletişim aracı çalışanlarından kaynaklanan etkiler,

-Kitle iletişim araçlarının çalışma düzeninden kaynaklanan etkiler,

-Kitle iletişim araçlarının kurum olarak çok çeşitli amaçlarından kaynaklanan etkiler,

-Haber içeriğine kurum dışından gelen etkiler,

-Kitle iletişim aracı kuruluşunun ideolojik eğiliminden oluşan etkiler.

Medya içeriğini etkileyen unsurlar; bireysel, medya rutinleri, kurumsal, medya dışı ve ideolojik düzey olarak beş kategori şeklinde yansıtılmıştır (Shoemaker ve Reese, 2002:130). Kendisine toplumsal gündemin ana motiflerini, hammaddelerini hazırlama ve sunma eğilimindeki medya toplumun gündemini belirleyen temel faktörlerden birisi kabul edilmektedir. Bunun nedeni, medyanın herkese ulaşması, topluma yön veren bütün insanları izlemesi, gelişmelerden haberdar olmasıdır (Cereci, 2001: 20).

Medya izlerkitle için içerik oluşturmakta ve bu içeriklerle kamuoyunun gündemini belirlemektedir. Medya gündemi oluştururken bazı aşamalardan geçmektedir. Bu aşamaları şu şekilde sıralamak mümkündür (Severin ve Tankard, 1994: 389):

1. Medya bazı olayları ya da faaliyetleri aydınlatmakta ve onları ayakta tutmaktadır.

2. Değişik türdeki sorunlara dikkat çekmek için değişik tür ve miktarda haber işlemektedir.

3. Dikkatin odaklaştığı olaylar ve faaliyetlerin sınırlarını çizmekte, onları anlaşılabilecek kavramlar içinde vermektedir.

4. Konunun öneminin algılanmasını etkileyecek bir dil kullanmaktadır.

5. Politik görünümdeki yeri kolayca tanınan ikincil sembollere karşı dikkat odağı olmaya başlayan faaliyet ve olayları birbirine bağlamaktadır.

6. İyi tanınan ve güvenilir kişiler bir konu hakkında konuşmaya başladığında gündem oluşturma eylemi hızlandırılmaktadır.

Genel anlamda medyanın işlevlerine ve etkilerine bakıldığında medyanın tüm toplumların gündemini önemli derecede işgal ettiği, tartışmalara sürüklediği ve olaylar, olgular, gelişmeler ile kişiler hakkında bilgilendirdiği sonucu ortaya çıkmaktadır. Bireyler genel anlamda başka şansları olmaması nedeniyle özellikle haberdar olma noktasında medyadan faydalanmaktadır. Bu durum, bireylerin olaylar, gelişmeler ya da kişiler hakkındaki tavırlarını, düşüncelerini, tepkilerini etkilemektedir.

III. Medya ve Söylem İlişkisi

İdeoloji, söylem, dil ve medya arasında koparılamayacak önemli bağlar söz konusudur. Bu ilişki çemberinde yer alan medya ve söylem arasındaki bağlantı bu

bölümde irdelenmiştir. Söz konusu bağlantıyı ele almadan önce söylem kavramıyla neyin kast edildiğini ortaya koymak konunun anlaşılırlığı açısından önemlidir.

Söylemle ilgili çok sayıda tanım bulunmaktadır. Teorik yaklaşımlar söylemi bir metin gibi görürken pratik yaklaşımlar ise insanların karşılıklı konuşmalarında ortaya çıkan anlam mübadeleleri olarak yansıtmıştır (Sözen, 2014: 18). Her şeyden önce söylem; bir dil pratiği olarak kabul edilmektedir. Buna göre, söylem; ideoloji, bilgi, anlatım, diyalog, beyan tarzı müzakere, güç ve gücün mübadelesiyle eyleme dönüşen dil pratiklerine ilişkin süreç olarak yansıtılmaktadır (Sözen, 2014: 18). Ayrıca söylem anlamın dil içinde hareket etmesi ile ortaya çıkan şeydir (Sancar Üşür, 1997: 89).

Bunun yanı sıra söylem, dil içinde kurgulanan toplumsal kökenli bir ideoloji (İnceoğlu ve Erbaysal Filibeli, 2016: 36) şeklinde de tanımlanarak ideolojiyle söylem ilişkisi yansıtılmaktadır. Söylem, egemenlik ilişkilerinin kurulup temsil edildiği birincil araçtır. İdeoloji, söylem ve egemenlik ilişkileri arasında bağlantı kurmakta ve dolayımlayıcı kapasiteyle işlev görmektedir (Mumby, 2004: 137). Kimi zaman söylemler var olan bir düşünme-görme biçimi olarak alternatif düşünme biçimlerini ortadan kaldırabilmektedir. Bu yüzden de belli bir iktidar dağılımını destekleyebilmektedir (Mutlu, 2008: 262).

Medya içerikleri, kişilere olup bitenleri anlamaya yardımcı olacak anlam haritaları kurma işlevi sunmaktadır (Bek, 2003: 134). Çünkü medya olayları temsil etmektedir. Temsil ise bir anlam verme, anlam üretme işi olarak kabul edilmektedir (Akca, 2009: 103). Dünya üzerinde meydana gelen olayların çoğu hakkında bilgi edinimi ve kanaat oluşumu çoğunlukla, kitle iletişim araçlarındaki haber söylemine dayanmaktadır (van Dijk, 1999: 371). Her haberde bir mesajın, bir söylemin olması (Nisan, 2017: 44) bu durumu daha netleştirmektedir.

İçinde oluştuğu toplumsal, siyasal, ekonomik ve kültürel ortamın ürünü olan haber, bireyin gerçekliğini etkileyen önemli bir faktördür (Yağlı, 2009: 17). Haberde yansıtılan söylem, kitleleri inandırma ve etkileme yönünden önemli bir alandır (İnceoğlu ve Çoban, 2016a: 14). O kadar ki haber ve haber söyleminin toplumsal düşünceleri yönlendirme ve belirlemede çok önemli bir yere sahip (İnceoğlu ve Çoban, 2016a: 14-15) olduğunu söylemek yanlış olmayacaktır.

Medya çalışmalarına göre söylem, ideoloji ile birlikte ele alındığında, medya metinlerinin toplumsal iktidarın kurulmasındaki rolünü sergilemekte çıkış noktası olmaktadır (Dursun, 2001: 46). Bu nedenle de haber metinleri içerisinde belli egemen düşünceler, yaklaşımlar, anlatılar ön planda tutulmaktadır. Dolayısıyla belli dünya görüşlerini taşıyan ideolojik ve kapalı bir metin oluşmaktadır (Bulut ve Yaylagül, 2004: 19). Bunun yanı sıra haberde egemen söylemler temsil edilmekte ve haber metni egemen söylemler etrafında kapanması (İnal, 1996: 99) haber söyleminin, var olan egemen söylemlerin bir ürünü olarak ortaya çıkmasını (Tokgöz 2003: 183) sağlamaktadır.

Medya söylemleri, eşit olmayan iktidar ilişkilerinin sürmesine hizmet ederken (İnal, 2003: 69) medya kendi yapısı, çıkarları, iktidar ve diğer güç odakları ile olan ilişkileri nedeniyle haberlerin farklı boyutlarını ortaya koyarken bazı boyutlarını ise görmezden

gelmektedir (Devran, 2010: 120). Bunun sonucu olarak haber söyleminde yaşanılanlar üzerinde bir özne olarak etkinlik kuramayan hedef kitleye, yaşanılan gerçeklik haklı bir şekilde yansıtılmaktadır (Aslan, 2004: 30). Tüm bunlar ortaya koymaktadır ki, gerçeklik genelde medya söylemlerinde özelde ise haber söylemlerinde yeniden oluşturulmakta ve egemen güçler nasıl bir gerçekliğin sunulmasını istiyorsa o şekilde söylemler geliştirilmektedir. Bütün bunların düşünülüyor olması liberal öğretinin kabul ettiği "haberde nesnellik" etmenine gölge düşürmektedir.

IV. Suikastın Ulusal Gazetelerdeki Sunumu Üzerine Bir Analiz

Alternatif bilgi kaynakları olmayan kitleler, dünyanın her tarafında meydana gelen olay ve gelişmelerle ilgili bilgileri medya vasıtasıyla almaktadır. Bu durum, medyanın ve onun ürünü olan haberlerin evrenselliğini yansıtmaktadır (Nisan, 2017: 14). Medyanın ve haberlerin bu önemi, İranlı General Kasım Süleymani suikastında da kendini göstermiş olması çalışmanın yapılmasını gerekli kılmıştır.

A.Metodoloji

Medya, haber konularına yer verirken sadece yurtiçi haberlerini baz almamakta bunun yanı sıra dış haberlere de yer vermektedir. Medyanın bu tercihinde haber değer etmenlerinin önemli bir yeri bulunmaktadır. 2020'nin başında meydana gelen Süleymani suikastının hem ABD ve İran gibi iki güçlü ülke ilişkilerinin gerilmesine neden olmasıyla savaş söylentilerini gündeme taşımış olması hem de Türkiye'nin sınır komşusu olan bir ülkede gerçekleşmiş olması medyanın konuya haber değeri olarak yaklaşmasına neden olmuştur.

Tarafsız bir ülke olan Türkiye'de gerçekleşmeyen bir olay olmasına rağmen Süleymani suikastının ulusal basındaki sunum şekli çalışmanın amacını belirlemiştir. Bundan yola çıkarak Süleymani suikastının Türk ulusal basınında ne kadar ve nasıl yer aldığının analizi çalışmanın amacını oluşturmaktadır. Konuyla ilgili hem nicel hem de nitel verileri ortaya koymak amacıyla yöntem olarak nicel içerik analizi ve söylem analizi yöntemleri kullanılmıştır. Karma iki yöntemin kullanılmış olması çalışmanın ortaya koyacağı sonucu güçlendirmek amacını taşımaktadır. Çünkü Berelson'a göre, içerik çözümlemesi iletişimin sunulan yazılı/açık içeriğinin objektif, sistematik ve sayısal olarak araştırmasına hizmet eden bir tekniktir (Mayring 1990: 11; Langer, 2000: 1-2).

İletişim için oluşturulan ve kurgulanan metinlerin çözümlenmesini hedefleyen klasik içerik analizi, hem kitle iletişim araçlarının içeriklerinin çözümlenmesi için hem de yazıtlar, dini metinler, edebi ve tarihi eserler gibi kamuoyu için oluşturulan her türlü iletişime yönelik olan içeriğin analiz edilebilmesi amacıyla kullanılmaktadır (Nisan ve Şentürk Kara, 2019: 23). İçerik analizi; nitel ve nicel içerik analizi olmak üzere ikiye ayrılmaktadır. Sayısal veri ortaya koyan nicel içerik çözümlemesinde sırası ile takip edilmesi gereken bazı aşamalar; proje planının oluşturulması aşaması, geliştirme aşaması, deneme aşaması, kodlama aşaması, değerlendirme aşamasıdır (Früh, 2017: 139-189).

Çalışmanın nicel verilerinin yanı sıra nitel verilerini de ortaya koymak amacıyla kullanılan ikinci yöntem söylem analizi olmuştur. Günlük cümlelerin veya metinlerin söylenme bağlamında incelenmesine dayanan (Bakhtin, 1992: 24) söylem analizinin amacı, anlamlandırma veya yorumlamadır (Mora, 2008: 13). Dolayısıyla mübadele, iletişim ve etkileşim sürecinde eylemleri hazırladığı için söylem analizi açısından anlam mübadeleleri önemlidir (Sözen, 2014: 84). İdeolojik konumun veya gücün görünüşteki söz dizimi ve dil karakteri aracılığıyla aktarılmasını ortaya koyan (van Dijk 1985: 4) söylem analizi, anlamlar, fikirler ve ideolojiler de açığa çıkarılmakla çalışılır (İnceoğlu ve Çoban, 2016: 48).

3 Ocak 2020 tarihinde gerçekleşmiş olan Süleymani suikastıyla ilgili Türk ulusal gazetelerinin 4-8 Ocak 2020 tarihleri arasında çıkan sayıları analiz için seçilmiştir. Çalışmada Türk ulusal basınından örneklem kullanılmamış olup herkese yönelik ve haber içerikli olan tüm ulusal gazeteler analiz için tercih edilmiştir. Spor, ekonomi, magazin gibi özel bir hedef kitleye hitap eden gazeteler inceleme dışında bırakılmıştır. Bunun yanı sıra; Akşam, Aydınlık, Birgün, Cumhuriyet, Diriliş Postası, Evrensel, Hürriyet, Karar, Korkusuz, Milat, Milli Gazete, Milliyet, Ortadoğu, Sabah, Sözcü, Takvim, Türkgün, Türkiye, Yeni Akit, Yeni Asya, Yeni Birlik, Yeni Çağ, Yeni Mesaj, Yeni Söz, Yeni Şafak ve Yurt gazetelerin sadece birinci sayfaları incelenmeye tabi tutulmuştur. Bu tercihte vitrin vazifesi görüyor olmalarından dolayı birinci sayfalarda yer alan haberlerin "en önemli haberler" kabul ediliyor olması etkili olmuştur.

B.Bulgular

3 Ocak 2020 tarihinde ABD tarafından Bağdat'ta öldürülen Kasım Süleymani için Irak ve İran'daki Ahvaz, Bağdat, Tahran ve Kirman şehirlerinde dört gün boyunca cenaze törenleri düzenlenmiştir. Suikastın gerçekleştirildiği tarihten son cenaze törenine kadarki tarihi süreç çalışmada temel alınarak analiz gerçekleştirilmiştir. Bu anlamda çalışmanın nicel içerik analizinin uygulandığı bölümünde analiz sonucunda elde edilen nicel verilere yer verilirken, nitel kısımda ise söylem analizi yöntemi kullanılarak haberlerdeki söylemsel kodlar ortaya konulmaya çalışılmıştır.

1. Suikastın Nicel İçerik Analizi Yöntemiyle İncelenmesi

Bu bölümde 26 ulusal gazetenin konuyla ilgili haberlerinin nicel içerik analizi gerçekleştirilmiştir. Dolayısıyla suikast haberinin, gazetelerin birinci sayfalarında yer alış sıklığı, birinci sayfalarındaki yeri, haberlerde kullanılan başlığın türü, haberlerin yargısı ile ilgili nicel anlamda dört tablo oluşturulmuş ve bunların yanıtı çalışmada aranmıştır.

Tablo 1: Suikast Haberinin Gazetelerin Birinci Sayfalarında Yer Alış Sıklığı

GAZETELER	04.01.2020	05.01.2020	06.01.2020	07.01.2020	08.01.2020	TOPLAM
Akşam	5	6	4	1	2	18
Aydınlık	8	5	4	4	6	27
Birgün	3	2	1	1	1	8
Cumhuriyet	6	3	4	1	3	17
Diriliş Postası	1	0	1	1	1	4
Evrensel	7	3	4	3	1	18

Hürriyet	8	5	3	-	4	20
Karar	6	7	3	3	1	20
Korkusuz	1	1	0	1	1	4
Milat	8	4	6	3	2	23
Milli Gazete	6	2	2	2	3	15
Milliyet	4	3	7	-	2	16
Ortadoğu	3	6	1	3	3	16
Sabah	1	2	2	1	2	8
Sözcü	3	1	2	1	1	8
Takvim	5	3	3	-	0	11
Türkgün	10	9	1	5	4	29
Türkiye	5	3	1	2	1	12
Yeni Akit	1	0	2	1	3	7
Yeni Asya	4	5	2	1	1	13
Yeni Birlik	15	9	3	3	3	33
Yeni Çağ	9	7	7	10	3	36
Yeni Mesaj	5	5	4	3	2	19
Yeni Söz	6	1	2	0	0	9
Yeni Şafak	11	4	4	4	2	25
Yurt	2	2	4	1	1	10
TOPLAM	**143**	**98**	**77**	**55**	**53**	**426**

26 ulusal gazetenin nicel analizinin yapıldığı tablo 1'de beş gün boyunca birinci sayfalarda konuyla ilgili olarak toplam 426 haber yayınlanmıştır. Hürriyet, Milliyet ve Takvim gazetelerinin 7 Ocak 2020 tarihli sayılarına ulaşılamadığından söz konusu gazeteler için bu tarih inceleme dışında bırakılmıştır. Konuyla ilgili en çok haber, 143 haberle 4 Ocak 2020 tarihinde yayınlanırken diğer günlerde ise haber sayısının gittikçe azaldığı görülmüştür. Süleymani suikastını beş gün boyunca birinci sayfasında en çok işleyen gazete 36 haberle Yeni Çağ gazetesi olurken onu 33 haberle Yeni Birlik ve 29 haberle Türkgün gazeteleri izlemiştir. Suikast haberine en az yer ayıran gazete ise, 4'er haberle Diriliş Postası ve Korkusuz gazeteleri olmuştur. Bunun yanı sıra Yeni Akit gazetesi sadece 7 habere yer verirken 8'er haber kullanan gazeteler ise, Birgün, Sabah ve Sözcü gazeteleri olmuştur.

Tablo 2: Suikastın Gazetelerin Birinci Sayfalarındaki Yeri

GAZETELER	Manşet	Sürmanşet	Sayfa Eteği
Akşam	2	0	16
Aydınlık	3	2	22
Birgün	0	1	7
Cumhuriyet	2	0	15
Diriliş Postası	1	0	3
Evrensel	2	1	15
Hürriyet	3	0	17
Karar	2	0	18
Korkusuz	0	0	4
Milat	3	0	20
Milli Gazete	2	2	11
Milliyet	1	1	14
Ortadoğu	2	0	14
Sabah	0	0	8
Sözcü	0	0	8
Takvim	3	0	8
Türkgün	2	0	27
Türkiye	1	0	11
Yeni Akit	0	0	7

Yeni Asya	4	0	9
Yeni Birlik	2	4	27
Yeni Çağ	2	2	32
Yeni Mesaj	5	3	11
Yeni Söz	1	0	8
Yeni Şafak	2	2	21
Yurt	2	3	5
TOPLAM	**47**	**21**	**358**

Tablo 2'de suikastın birinci sayfada verildiği yer analiz edilmiştir. Buna göre suikast haberi en çok 358 haberle sayfa eteğinde verilirken 47 defa manşette, 21 defa ise sürmanşette yer bulmuştur. Haberi manşetten en çok veren gazete Yeni Asya (4) gazetesi olurken manşette hiç vermeyen gazeteler ise, Birgün, Korkusuz, Sabah, Sözcü, Yeni Akit gazetelerinin olduğu bulgulanmıştır. Suikast haberi birçok gazete tarafından sürmanşetten verilmezken Yeni Birlik gazetesi suikastla ilgili 4 haberini sürmanşette işlemiştir. Konuya sayfa eteğinde en çok yer veren gazete ise 32 haberle Yeni Çağ gazetesi olmuştur.

Tablo 3: Gazete Haberlerinde Kullanılan Başlığın Türü

GAZETELER	Betimleyici	Alıntı	Yorum	Toplam
Akşam	15	3	0	18
Aydınlık	13	7	7	27
Birgün	1	0	7	8
Cumhuriyet	7	8	2	17
Diriliş Postası	0	1	3	4
Evrensel	6	7	5	18
Hürriyet	9	7	4	20
Karar	7	9	4	20
Korkusuz	4	0	0	4
Milat	7	13	3	23
Milli Gazete	5	6	4	15
Milliyet	8	7	1	16
Ortadoğu	8	1	7	16
Sabah	3	4	1	8
Sözcü	4	1	3	8
Takvim	7	4	0	11
Türkgün	18	8	3	29
Türkiye	6	2	4	12
Yeni Akit	4	2	1	7
Yeni Asya	6	3	4	13
Yeni Birlik	17	14	2	33
Yeni Çağ	17	13	6	36
Yeni Mesaj	10	1	8	19
Yeni Söz	2	6	1	9
Yeni Şafak	15	6	4	25
Yurt	6	3	1	10
TOPLAM	**205**	**136**	**85**	**426**

Tablo 3'te gazete haberlerinde kullanılan başlığın türü "betimleyici, alıntı ve yorum" kategorileriyle incelenmiştir. Betimleyici başlıkta, "Erdoğan ve bakanlar suikastı görüştü" (Hürriyet, 4 Ocak 2020) örneğindeki gibi olayın nesnel bir şekilde aktarıldığı başlıklar değerlendirilirken yorum başlıkta, "ABD'nin Irak'ta sonu olacak" (Aydınlık, 4 Ocak 2020) başlığında olduğu gibi olaya gazetenin yorumunun, öznel görüşünün eklendiği başlıklar tercih edilmiştir. Alıntı başlıkta ise "Türkiye: Tırmanan gerginlikten

endişe duyuyoruz" (Hürriyet, 4 Ocak 2020) örneğindeki gibi tırnaklı ya da tırnaksız bir şekilde verilen haber kaynaklarının ifadelerinin kullanıldığı başlıklar seçilmiştir. Buna göre beş günlük sürede gazeteler 205 betimleyici, 136 alıntı ve 85 yorum başlık kullanmıştır. En çok betimleyici başlık kullanan gazete, Türkgün gazetesi olurken bu kategorideki başlığa hiç yer vermeyen ise Diriliş Postası gazetesi olmuştur. Alıntı başlığa en çok yer veren gazete, yine Yeni Birlik olurken hiç yer vermeyen gazeteler ise Birgün ve Korkusuz olmuştur. Yorum başlığa en çok yer veren gazete ise Yeni Mesaj iken, Akşam, Korkusuz ve Takvim gazetelerinin hiç yorum başlık kullanmadığı dikkat çekmiştir.

Tablo 4: Gazete Haberinin Yargısı

GAZETELER	Olumlu	Olumsuz	Nötr
Akşam	1	4	13
Aydınlık	21	3	3
Birgün	1	7	0
Cumhuriyet	2	6	9
Diriliş Postası	0	4	0
Evrensel	2	10	6
Hürriyet	3	9	8
Karar	4	7	9
Korkusuz	0	0	4
Milat	6	9	7
Milli Gazete	4	9	2
Milliyet	5	5	6
Ortadoğu	1	4	11
Sabah	1	6	1
Sözcü	2	2	4
Takvim	1	8	2
Türkgün	3	16	10
Türkiye	2	3	7
Yeni Akit	0	3	4
Yeni Asya	2	7	4
Yeni Birlik	6	12	15
Yeni Çağ	2	21	13
Yeni Mesaj	5	12	3
Yeni Söz	3	6	0
Yeni Şafak	0	12	13
Yurt	0	5	5
TOPLAM	**77**	**190**	**159**

Tablo 4'te gazete haberinin konuyla ilgili oluşturduğu yargıya; "ABD ile İran'a itidal çağrısı" (Hürriyet, 6 Ocak 2020) örneğinde olduğu gibi yapıcı bakış açısıyla "olumlu", "Ortadoğu'da tehlike çanları" (Yeni Çağ, 5 Ocak 2020) örneğinde olduğu gibi zarar doğurabilecek durumlarla ilgili "olumsuz" ve "Kirman'da izdiham: 50 ölü" (Aydınlık, 8 Ocak 2020) örneğinde olduğu gibi sadece gelişmelerin aktarıldığı "nötr" çerçevelerinden bakılmıştır. Buna göre konuyla ilgili verilen gazete haberlerinde 190 olumsuz, 159 nötr ve 77 olumlu yargı oluşturulmuştur. Olayla ilgili gelişmeleri en çok olumsuz veren gazete, 21 haberle Yeni Çağ olurken Korkusuz gazetesi hiçbir haberinde olumsuz yargı içermemiştir. En olumlu yargı üreten gazete, 21 haberle Aydınlık gazetesi olurken Diriliş Postası, Korkusuz, Yeni Akit, Yeni Şafak ve Yurt gazetelerinde konuyla ilgili olumlu yargı üreten hiçbir habere rastlanmamıştır. En çok nötr yani nesnel yargı üreten gazete

ise, 15 haberle Yeni Birlik olmuştur. Birgün, Diriliş Postası ve Yeni Söz gazetelerinin konuyla ilgili haberleri konusunda yapılan analizde bu gazetelerin nötr yani nesnel yargı üreten hiçbir haberi bulgulanmamıştır.

2. Suikastın Ulusal Gazetelerde Söylem Analizi Yöntemiyle İncelenmesi

General Süleymani suikastıyla ilgili yapılan nicel analiz Türkiye'nin ulusal yazılı basınında suikast haberinin önemli derecede işlendiğini göstermiştir. Nicel verilerin nitel verilerle de desteklenmesi basının olaya yaklaşımını ortaya koyması açısından önem taşımaktadır. Dolayısıyla bu bölümde Süleymani suikastının basında nasıl işlendiği 26 gazete üzerinden söylem analizi yöntemiyle incelenmiştir. Böylelikle konuyla ilgili haberler dil, ideoloji ve söylem ekseninde ortaya konulmaya çalışılmıştır.

a.Akşam Gazetesi'nin Süleymani Suikastını Sunumu

Akşam, 4 Ocak 2020 tarihli sayısının birinci sayfasının manşetine taşıdığı başlıkta "Süleymani Bombası" ifadesine yer vererek hem olayı duyurmuş hem de olayın ne kadar önemli olduğunu vurgulamaya çalışmıştır. Süleymani'nin üniformalı fotoğrafının üzerinde kullanmış olduğu "Derin Tahran" ifadesiyle suikastın İran açısından öneminin altını çizmiştir. Olayın anlatıldığı haberde ayrıca Donald Trump'ın "İran hiç savaş kazanmadı ama müzakere de kaybetmedi" şeklindeki paylaşıma yer verilmiştir. Manşet haberin devamında yer alan "Şam'dan gelişi ABD'ye sızdırıldı" ve "İran'dan 'ağır misillime' tehdidi" şeklindeki ara başlıklarla olayın detayları ve İran'ın tepkisi yansıtılmıştır. Gazete uzman yorumlarına da başvurarak uzmanların ifadesi olan "İran efsanesi çökebilir" başlığını tırnaksız olarak kullanmıştır. Gazete bir başka haberi sadece başlık olarak "Üçüncü dünya savaşı Twitter'da TT oldu" ifadeleriyle yansıtırken Türkiye'nin tavrını ise, "Dolmabahçe'de güvenlik zirvesi" başlıklı haberle yansıtmıştır.

5 Ocak 2020 tarihli sayısında "Irak'ta ABD elçiliği ve üsse füzeli saldırı", "Tahran kubbeye savaş bayrağı dikti" ve "ABD Haşdi Şabi kolunu terörist ilan etti" başlıklarıyla iç sayfalara link atan gazete, bir başka haberini ise daha ayrıntılı olarak "İntikam endişesi" başlığıyla vermiştir. Suikastın ardından İran'ın intikam alabileceği endişesini yansıtan haberde, İran ve ABD'nin girişimlerine yer verilmiştir. "Amerikan arabasıyla taşındı" denilerek Süleymani'nin cenaze törenindeki ayrıntıya dikkat çekilen haberin yanı sıra bir başka haberde yine olayın yakın komşusu olarak Türkiye'nin girişimi "Başkan Erdoğan Ruhani ve Salih'le görüştü" başlığıyla aktarılmış ve böylelikle haberde Türkiye'nin arabulucu tavrı yansıtılmaya çalışılmıştır. Akşam, 6 Ocak 2020 tarihli sayısında Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın suikast üzerine olan değerlendirmelerini "Karşılık verilir kaygılıyım" başlığıyla manşetine taşımıştır. Bunun yanı sıra "Trump geriyor", "Askerini çekme" ve "Irak parlamentosu ABD güçlerini ülkeden çıkarma kararı aldı" başlıklı haberlere de yer vererek olayla ilgili gündem yansıtılmaya devam edilmiştir. Gazete, 7 Ocak 2020 tarihli sayısında "Süleymani'ye milyonluk cenaze töreni" başlıklı habere sayfa eteğinde küçük bir yer ayrılmıştır. Süleymani için Tahran'da düzenlenen törenin ayrıntılarının yer aldığı haberde, törene milyonların katıldığı ve dini lider Ali Hamaney'in cenaze namazını kıldırırken gözyaşlarını tutamadığının altı çizilmiştir. 8 Ocak 2020 sayısında Akşam, Süleymani için

memleketi Kirman'da düzenlenen cenaze törenine ve törende yaşanan izdihama "Süleymani için olaylı defin töreni" üst başlığı "Cenazede izdiham: 50 ölü" başlığıyla yer vermiştir. Haber fotoğraflarında hem kalabalığa hem de yerde yaralı ya da ölü olarak yatanlara yer veren gazete, haberinde de törene on binlerce İranlının katıldığı, bu yüzden izdiham yaşanarak kalabalığın birbirini ezmesi nedeniyle defin töreninin ertelenerek daha sonra yapıldığı bilgisi paylaşılmıştır. Siyah zemin üzerinde verilen haberin yanı sıra bir başka haberde "İran'dan 13 intikam planı" başlığı atılarak gelişmeler aktarılmıştır.

b.Aydınlık Gazetesi'nin Süleymani Suikastını Sunumu

Aydınlık, 4 Ocak 2020 tarihli sayısının birinci sayfasının neredeyse dörtte üçünü suikast haberine ve onunla ilgili gelişmelere, açıklamalara ayırmıştır. Manşetten verdiği haberin "Hepimizin şehidi hepimizin güvenliği" şeklindeki başlığını büyük harflerle ve sayfasının tam ortasında boydan boya iki satır halinde vermiş olması konuya daha çok dikkat çekme ve daha çok vurgulama amacını taşımaktadır. Bu durum aynı zamanda gazetenin olayı önemseme derecesini de göstermektedir. Başlığın tırnaksız verilmiş olması ifadeyi kullananın gazetenin kendisi olduğu şeklinde bir ima oluştursa da haberin spotu ve metni okunduğunda bu ifadenin Vatan Partisi Genel Başkanı Doğu Perinçek'e ait olduğu görülmektedir. Bu durum gazetenin de Perinçek gibi düşündüğüne işaret etmekte, onun da Süleymani'yi "şehit" kabul ettiğini yansıtmaktadır. Haberin devamında yer alan "Emri Trump verdi" ara başlığının altında "Lübnan, Irak, Suriye ve Yemen'de emperyalizme karşı çok sayıda özel operasyon yöneten General Kasım Süleymani…" şeklindeki ifadelerde bazı gazetelerin aksine Süleymani'nin mücadelesini haklı gösterme durumu söz konusu olmuştur. Bu durum "emperyalizm" ifadesiyle net bir şekilde yansıtılmıştır. Haberde kullanılan diğer ara başlık ise "ABD terörü" olmuştur. Bu başlığın altındaki metinde ise Perinçek'in açıklamalarına yer verilmiştir. Kasım Süleymani'nin fotoğrafının üstünde yer alan yazılı ifadelerde Süleymani tanıtılmış ve onun Kirman'da yoksul bir ailenin çocuğu olarak dünyaya geldiği, çocukken inşaatlarda çalışmaya başladığı, önemli mücadelelere imza attığı ve İran Lideri Hamaney'in onu "yaşayan şehit" ilan ettiği bilgisi yanlı ve etkileyici bir söylemle paylaşılmıştır. Konuyla ilgili bir diğer haber ise yas anlamı taşıyan siyah zemin üzerinde "İran'da 3 gün yas" başlığıyla verilen haber olmuştur. Aynı sayfa içerisinde dikkat çeken diğer bir haber ise "ABD'nin Irak'ta sonu olacak" ifadeleriyle sarı renkte verilen başlık olmuştur. Haberin metnine bakıldığında siyah zemin üzerinde ve sarı renkte verdiği başlıktaki ifadelerin gazetenin kendisine ait olduğu görülmüş ve ABD için istediği temennilerin olduğu sonucu çıkarılmıştır.

Aydınlık, 5 Ocak 2020 tarihli sayısının birinci sayfasında konuyu manşetten vermemesine rağmen manşet haber için fotoğraf kullanmamış ancak Süleymani suikastıyla ilgili kocaman bir fotoğrafa yer vererek konunun manşet değeri taşıdığı söylemi yansıtılmaya çalışılmıştır. Irak'ın başkenti Bağdat'ta Süleymani ve beraberinde hayatını kaybedenler için düzenlenen cenaze töreninin yer bulduğu haberde törendeki kalabalığın tepkisi yansıtılırken başlıkta ise "Kararlılık gösterisi" ifadesi kullanılmıştır. Bu sözlerle fotoğraf ve başlığın birbirini desteklemesi sağlanmıştır. Başlık gazetenin durumdan oldukça hoşnut olduğu mesajı vermektedir. Haberin metninde törene binlerce

kişinin katıldığı ve "Amerika'ya hayır" ile "İsrail'e hayır" sloganlarını attıkları, ellerinde Irak Devrim Muhafızları Kudüs Gücü ve Haşdi Şabi'ye ait bayrak ve flamalar taşıdıkları bilgisi verilmiştir. Sayfada konuyla ilgili verilen "Avrupa ABD'yi yalnız bıraktı" ve "Türkiye'nin çıkarı İran'la ortak" başlıkları dikkat çekmiştir.

Aydınlık 6 Ocak 2020'deki birinci sayfasının tamamına yakınını bu olaya ayırmıştır. Sürmanşetten "Irak Meclisi'nden tarihi karar" üst başlığıyla birlikte tırnaksız olarak "ABD defol!" başlığının kullanıldığı haberde "Irak Meclisi, ABD güçlerinin ülkeden çıkarılmasına karar verdi. Kararın ardından milletvekilleri 'EY İŞGALCİ ÇIK DIŞARI' sloganı attı" ifadelerine kararı destekler tarzda ve büyük harflerle yer verilmiştir. Gazetenin bu kararı desteklediği ve yanlı bir tutum içerisinde olduğu haberin üstünde büyük harflerle kullanmış olduğu "HELAL OLSUN" ifadelerinde de görülmektedir. Konuyla ilgili sürmanşetten yer alan diğer bir haber ise, "ABD Büyükelçisi, Irak Dışişleri Bakanlığı'na çağrıldı" başlığıyla verilmiştir. Bu başlıkla Irak'ın almış olduğu karar için eyleme geçtiği gösterilmektedir. Günün manşeti ise yine Süleymani suikastıyla ilgili olmuştur. İran Dışişleri Bakanı Cevad Zarif'in açıklamalarına yer verilen manşetin başlığında "Tehdide Batı Asya Yanıtı" ifadeleri yer almıştır. Haberin spotunda ise, "General Kasım Süleymani'nin suikast sonucu öldürülmesinin ardından İran'ın 'karşılık verilecek' açıklaması ABD'yi tedirgin etti. Trump 'Saldırı olursa İran'a ait 52 hedefin vurulacağını' söyledi. İran Dışişleri Bakanı Cevad Zarif tehdide, 'ABD'nin Batı Asya'daki Habis varlığının sonu başladı' yanıtını verdi" ifadelerine yer verilerek İran'ın da en az ABD kadar güçlü bir ülke olduğu iması çizilmeye çalışılmıştır. Haberin devamında "intikam yemini" ara başlığıyla cenaze törenlerindeki binlerce Iraklı ve İranlının ortak tepkilerine yer verilirken "diplomat kılıklı…" şeklindeki ara başlıkta ise, Bakan Zarif'in Trump'ın tehditlerine vermiş olduğu tepkiye dikkat çekilmiştir. Zarif'in Trump için kullandığı "diplomat kılıklı, küstah palyaço, korkak" şeklindeki ifadeler tırnak içinde olduğu gibi verilmiştir. "İran birleşti" başlıklı başka bir haberde ise, Süleymani'nin naaşının İran'a getirildiği, cenazelerin bir milyonu aşkın insan tarafından karşılandığı "Amerika'ya ölüm" ve "İsrail'e ölüm" sloganlarının atıldığı bilgisi verilmiştir.

Aydınlık 7 Ocak 2020'deki birinci sayfasının dörtte üçünden fazlasını bu olaya ayırmıştır. Vatan Partisi lideri Doğu Perinçek'i ziyaret eden İran Lideri Hamaney'in temsilcisi Ayetullah Seyyid Hasan Amili'nin açıklamalarına "Sünni-Şii el ele verelim" başlığıyla manşetten verdiği haberde Amili'nin ABD'nin Sünni-Şii çatışması çıkararak İslam ülkelerini bölmek istediği belirtilerek Türkiye'ye "Düşmana karşı birlikte mücadele edelim" çağrısında bulunduğunu ifade etmiştir. Amili'nin açıklamasından alınmış olan "Mezhepçilik böler", "ABD gemilerini, İran Körfezi'nden çıkarıyor" ve "Türkiye ve İran'ı kimse yıkamaz" ara başlıklarının yanı sıra Amili'nin Aydınlık gazetesinin General Kasım Süleymani'nin şehit edilmesine ilişkin manşeti için teşekkür ettiği vurgulanmıştır. Bunun haricinde "Milyonlar uğurluyor" başlığıyla verilen haberde Süleymani için Tahran'da düzenlenen törenle ilgili bilgi verilmiştir. Aydınlık, 8 Ocak 2020 tarihli sayısında konuyla ilgili yer alan haberde ABD'nin dış politika dergisi Foreign Policy'de yayınlanan "Birleşik Devletler çekildiğinde Ortadoğu daha istikrarlı olacak" başlıklı makaleyi birinci sayfasına taşımıştır. Haberine dergiden alıntı yaptığı

ancak tırnaksız olarak kullandığı "Ortadoğu'daki asıl bozguncu ABD" başlığına yer veren gazete, böylelikle bu ifadeyi desteklediğini göstermiştir. Kirman'da Süleymani'nin cenaze töreninden yine drone ile çekilmiş kalabalıkları gösteren fotoğrafla yer verilen bir başka haberde "Kirman'da izdiham: 50 ölü" başlığı kullanılmıştır. Haberde Süleymani için yine "şehit" ifadesi kullanılırken tören ve yaşanan izdihamla ilgili bilgi verilmiştir.

c.Birgün Gazetesi'nin Süleymani Suikastını Sunumu

4 Ocak 2020 tarihli sayısında olaya önemli derecede yer veren Birgün, "Ortadoğu'yu sarsan saldırı" başlığıyla hem olayın detaylarını vermiş hem de olayın sadece İran'ı değil tüm Ortadoğu'yu etkilediğini vurgulamaya çalışmıştır. Bu durumu spotunda devam ettiren gazete, "ABD'den Ortadoğu'da gerilimi tırmandıran saldırı" ifadesine yer vererek söylemsel olarak ABD sorumlu gösterilmiştir. Bir başka haberde "ABD her yerden kovulmalı" başlığını tırnaksız olarak veren gazete, haberin içeriğinde aslında SOL Parti'ye ait olduğu anlaşılan bu sözlere katıldığını göstermiştir. Hem Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın hem de CHP lideri Kemal Kılıçdaroğlu'nun konuyla ilgili yaklaşımlarına da yer verildiği haberin başlığına SOL Parti'nin ifadesinin yansıtılmış olması gazetenin yargısını göstermesi açısından anlamlı bir söylemi ortaya koymaktadır. Gazetenin "Bölgede yeni çatışma riski" başlığıyla verdiği başka bir haberde ise, uzman görüşlerine de başvurularak olayın sonuçları değerlendirilmiş ve haberde eski bir büyükelçinin "Trump kendini kovboy sanıyor, Ortadoğu'yu da Vahşi Batı olarak görüyor" şeklindeki sözlerine vurgu yapılmıştır.

"ABD ateşle oynuyor" başlıklı haberi 5 Ocak 2020 tarihli sayısında kullanan gazete yine kendisine ait ifadelere yer vermiş ve ABD'yi dolaylı yoldan uyarmıştır. Haberin içeriğine bakıldığında olayla ilgili gelişmelerin yanı sıra Bağdat'ta düzenlenen cenaze törenine ve törende atılan "ABD'ye ölüm" sloganlarına yer verilmiştir. Aynı gün yayınlanan "ABD vurdu İslamcılar sevindi" başlıklı haberde ise, "Süleymani'nin öldürülmesi İslamcıları sevince boğdu. AKP'liler, ABD emperyalizminin saldırısını selamlamaktan çekinmedi" ifadelerine yer vererek öznel bir yorumda bulunmuş ve AK Parti ile İslamcı kesimleri eleştirmiştir. Bu tavrıyla gazetenin ABD, AK Parti ve İslamcıların aleyhinde bir söylem geliştirdiği söylenebilmektedir. 6 Ocak 2020 tarihli sayısında "Avrupa gerilim istemedi" başlıklı haberin içeriğinde suikast emrini veren Trump'ın ABD ve Avrupa'dan destek alamadığı bilgisi verilmiştir. Gazete ayrıca haberde Süleymani için Ahvaz'da kitlesel bir törenin düzenlendiği bilgisini havadan çekilmiş "kitle" olarak adlandırdığı kalabalığın fotoğrafına yer vermiştir. Birgün, 7 Ocak 2020 tarihli sayısında kalabalığı yansıtan bir fotoğrafla birlikte "İran misilleme kararında ısrarcı" başlıklı habere yer vermiştir. Haberin içeriğinde ise, Tahran'da düzenlenen cenaze törenindeki gelişmelerle birlikte İran'ın törende ABD'ye yönelik tehditleri de yansıtılmıştır. Gazete 8 Ocak 2020 tarihli sayısında bu sefer Süleymani'nin memleketi Kirman'da düzenlenen törene küçük bir yer ayırarak "Cenaze töreni faciayla bitti" başlıklı habere yer vermiştir. Diğer birçok gazetenin geniş yer verdiği bu olayda Birgün'ün daha önceki günlerin aksine az yer vermesi gazetenin oluşan sonuçtan hoşnut olmadığını göstermektedir. Genel anlamda gazetenin haberleri değerlendirildiğinde

Birgün'ün ABD'nin karşısında İran ve Süleymani'nin tarafında bir duruş sergilediği söylenebilmektedir.

d.Cumhuriyet Gazetesi'nin Süleymani Suikastını Sunumu

Cumhuriyet, Süleymani suikastını 4 Ocak 2020 tarihli sayısında "ABD, İran'ın Ortadoğu'daki kilit ismi Kasım Süleymani'yi öldürdü. Dünya diken üstünde" üst başlığını ve "Savaşın eşiğinde" başlığıyla manşetten duyurmuştur. Gazete suikastı haberlerine taşırken aslında savaş endişesini de yansıtmıştır. Bu endişelerini gazete, "Ortadoğu her şeye gebe", "Tahran: İntikam alınacak", "Dünya artık daha tehlikeli", "Kınama yok endişe var" gibi başlıklarda da dile getirmiştir. Gazete bir haberinde Türkiye'nin olayla ilgili uzun süre sessiz kaldığını belirtirken bir başka haberinde ise, Kılıçdaroğlu'nun "Türkiye ateşten uzak tutulmalı" sözlerini başlığına taşımıştır. "İran'da üç günlük yas" başlığını gazete kalabalığı gösteren bir fotoğraf ile Süleymani'nin üniformalı fotoğrafı eşliğinde vermiştir.

"Süleymani suikastı, IŞİD ve el Kaide benzeri yapılara yarayacak" üst başlığını ve "Teröre can veren hamle" başlığını 5 Ocak 2020 tarihli sayısında manşetten veren Cumhuriyet, oluşabilecek "terör" tehlikesine vurgu yapmıştır. Aynı haberde yer alan "İntikam sesleri" ara başlığıyla İran'ın intikam seslerinden bahsedilirken "Terör kaygısı" ara başlığıyla ise, suikastın ardından Irak ve Suriye'deki cihatçı yapılanmaların yeniden ortaya çıkabileceğinin altı çizilmiştir. Aynı sayfada yer alan "Bağdat'ta ABD'ye tepki yağdı" başlıklı haberde ise, Süleymani için Bağdat'ta düzenlenen törende ABD ve İsrail aleyhinde atılan sloganlara vurgu yapılmıştır. Cumhuriyet 6 Ocak 2020 tarihli sayısında "İran'da öfke büyüyor" başlıklı habere İran meclisinden tepkiyi gösteren fotoğraflarla yer vermiştir. Aynı sayfada "Trump'tan '52 hedef' tehdidi" ve "Irak, ABD'ye 'Ülkemden çık' dedi" başlıklarıyla iç sayfalara link atılmıştır. 7 Ocak 2020 tarihli sayısında Cumhuriyet, "Restleşme tam gaz" başlığını atarak ABD ile İran arasındaki meydan okuma ve tehditlere yer vermiştir. Gazete 8 Ocak 2020 tarihli sayısında Süleymani için Kirman'da düzenlenen cenaze töreninde çıkan izdihama vurgu yapmıştır. Gazete aynı sayıda "İran'dan yanıt için 13 senaryo", "ABD'ye tehdit komşulara uyarı" ve "ABD: Irak'tan çıkmıyoruz" başlıklı haberlerle gelişmelere yer ayırmıştır. Genel olarak Cumhuriyet gazetesinin olay karşısındaki tavrı değerlendirildiğinde olaya nesnel bir çerçeveden yaklaştığı söylenebilmektedir. Kimi zaman oluşabilecek bir savaş endişesi dile getirilse de gazetenin çoğunlukla olaylarla ilgili bilgi verdiği görülmüştür.

e.Diriliş Postası Gazetesi'nin Süleymani Suikastını Sunumu

Diriliş Postası, 4 Ocak 2020 tarihli sayısında Süleymani suikastını "Vekâlet savaşı kızışıyor" başlığıyla manşetine taşımıştır. Başlığa bakıldığında suikastın duyuru başlığı şeklinde olmadığı görülmektedir. Gazete, İran'ın en etkili ikinci adamı olarak nitelendirdiği Kasım Süleymani için ayrıca "İran'ın eli kanlı tetikçisi" nitelemesini kullanarak öznel yorumda bulunmuş ve Süleymani aleyhinde bir söylem üretmiştir. Diriliş Postası, attığı manşet başlığıyla Süleymani'nin öldürülmesiyle ABD ve İran'ın Irak üzerinden yürüttüğü vekâlet savaşının yeni bir boyut kazanması ve çatışmaların şiddetlenmesinin beklendiğini savunmuştur. Gazete haberde kullandığı "Mehdi

Ordusu'na çağrı" ara başlığıyla manevi oğlu öldürülen İran'ın dini lideri Hamaney'in yas ilan ettiği, Iraklı Şii lider Mukteda es-Sadr'ın ise, Mehdi Ordusu'nu göreve çağırdığı belirtilmiştir. 6 Ocak 2020 tarihli sayısında Diriliş Postası, konuyu yine birinci sayfasına taşımış ve "ABD-İran savaşı an meselesi" başlıklı habere yer vermiştir. Gazete haberde, suikastın ardından intikam yeminlerinin edildiği, İran'ın intikam bayrağı anlamına gelen kırmızı bayrağının cami kubbesine asıldığı ve hem İran hem de ABD kanadındaki hareketlilikle ilgili bilgi verilmiştir. Haberin devamında ise, "Çatışma teröristlere yarar" ara başlığı kullanılarak Türkiye'nin iki ülke arasında ara bulmak için girişimlerine yer verilmiştir.7 Ocak 2020 tarihli sayısında da gazete, "Bölge barışı risk altında" başlığını atarak Dışişleri Bakanı Mevlüt Çavuşoğlu'nun konuyla ilgili görüşlerine yer verilmiştir. Diriliş Postası'nda dikkat çeken en önemli noktalardan biri diğer medya kuruluşlarının ciddi anlamda işlediği Süleymani'nin cenaze törenlerine yer vermemiş olmasıdır. Gazetenin ayrıca incelemeye tabi tutulan bazı günlerde konuyu hiçbir şekilde birinci sayfasına taşımadığı görülmüştür.

f.Evrensel Gazetesi'nin Süleymani Suikastını Sunumu

Evrensel, 4 Ocak 2020 tarihli sayısında konuyu manşetine "ABD'den büyük kışkırtma" başlığıyla taşımıştır. Gazete, suikastta öldürülen Ebu Mehdi el-Mühendis ile Kasım Süleymani'nin fotoğraflarının arasına aldığı başlığında ABD'yi suçlayıcı yönde bir söylem oluşturmuştur. Evrensel bu söylemini spotunda da devam ettirerek "ABD, İran'ın iki kilit isminin ölümüyle sonuçlanan Bağdat'taki füze saldırısıyla Ortadoğu'daki yangına yeniden benzin döktü" ifadelerine yer vermiştir. Haberin devamında ise, "ABD, İran'ın Ortadoğu'daki hegemonyasını hedef alan ve son bir yıldır adım adım tırmandırdığı bölgesel gerilimde tehlikeli bir adım daha attı" ifadelerine yer vererek hem ABD'nin bölgesel gerilimi tırmandırdığı hem de İran'ın Ortadoğu'ya yönelik hegemonik bir tavır içerisinde olduğunu ima etmiştir. Haberde kullandığı "İran'dan 'intikam' açıklamaları" ara başlığıyla İran'ın olay karşısındaki tepkisine İran liderlerinin açıklamalarıyla yer vermiştir. Aynı sayfada kullanılan başka haberde uzmanların görüşlerine "Mezhep savaşlarını tetikleyecek halk hareketleri bastırılacak" başlığıyla yer verilmiştir.

5 Ocak 2020 tarihli sayısında olayı yine manşetine taşıyan Evrensel, başlık olarak "Hizaya sokma stratejisi" ifadelerini tercih ederken yine yorumda bulunmuştur. Gazete olası sonuçları satırlarına taşıyarak ABD'nin Süleymani suikastıyla bölgede kalıcılığını gösterdiğini, İran'ın bölgede nüfuzunu artırmasından rahatsız olan ülkelerin de 'itidal' çağrılarıyla yetinerek gizli bir işbirliğine girdiğini iddia etmiştir. Gazetenin bu ifadeleri herhangi bir kaynaktan değil de kendi görüşü olarak sunması haberde var olması gereken 'nesnellik' kriteriyle uyuşmamaktadır. Gazete aynı sayfada sadece başlık olarak yansıttığı haberlerde Süleymani'nin cenaze törenindeki İran'ın ABD'ye yönelik öfkesini ve ABD'nin Ortadoğu'ya asker yığdığıyla ilgili bilgiye yer vermiştir. 6 Ocak 2020 tarihli sayısında Evrensel, konuyu bu sefer sürmanşetten vermiştir. "ABD, Ortadoğu'yu tehdit ediyor" başlığıyla verdiği haberde ABD'nin İran'a yönelik tehditlerini "İran'a ait 52 hedef belirledik" ifadeleriyle devam ettirdiği belirtilirken ayrıca Irak parlamentosunun ABD askerlerinin Irak'tan çıkarılması kararını "Bağdat özgür kalacak, Amerika dışarı"

sloganlarıyla aldığının altı çizilmiştir. ABD'nin Ortadoğu'dan çekilmesini ifade eden haberlerle birlikte gazete, ayrıca "Kasım Süleymani'nin naaşını binlerce İranlı karşıladı" başlığına yer vermiştir. 7 Ocak 2020 tarihli sayısında Evrensel, "Suikast, 'düzenin devamı'na hizmet edecek", "Saldırı, AB-İran ilişkilerini sarstı" ve "ABD askerlerini istemeyen Irak'a tehdit" başlıklı haberlere yer vererek gelişmeleri aktarmıştır. Genel olarak Evrensel gazetesinin konuyla ilgili haberlerini sunarken ABD karşısında ve onun politikalarını desteklemeyen tarzda bir söylem geliştirerek sunduğu söylenebilmektedir. Bu nedenle gazete, ABD'nin Ortadoğu'dan çekilmesi gerektiği yönündeki söylemini kimi zaman kaynakların ağzından kimi zamansa kendi yorumu olarak her defasında yeniden üretmiştir.

g.Hürriyet Gazetesi'nin Süleymani Suikastını Sunumu

Hürriyet gazetesinin konuya yaklaşımının diğer gazetelere göre daha nesnel ve merkezi noktada olduğu söylenebilmektedir. Hürriyet 4 Ocak 2020 tarihli sayısının birinci sayfasının manşetini "Dünyayı karıştıran suikast" başlığıyla Süleymani suikastına ayırmıştır. Başlıktaki endişeyi spotuna da taşıyan gazete, burada "ABD'nin Süleymani'yi vurması, 'Üçüncü dünya savaşı mı başlıyor' paniğine yol açtı" ifadelerine yer vererek endişeli bir durumun varlığının söz konusu olduğunu yansıtmaya çalışmıştır. Suikastın gelişimiyle ilgili bilgi verilen haber, Trump'ın "İran savaşmasın müzakere yapsın" sözlerini başlığına taşıyan bir başka haberle desteklenmiştir. Üniformalı Süleymani fotoğrafının üstüne konulan "İran'ın Ortadoğu'daki beyniydi" şeklindeki başlıkla Süleymani portresi ve Ortadoğu için önemi ortaya konulmuştur. Paramparça olan Süleymani'nin parmağındaki yüzükten teşhis edildiğinin belirtildiği haberde Süleymani'nin bir sürü lakabının olduğu belirtilerek şu şekilde anlatılmıştır: "General Kasım Süleymani, İran'ın Ortadoğu ve Asya'daki faaliyetlerinin baş mimarıydı. İran, bölge ülkelerini onun üzerinden şekillendirmeye ve etkilemeye çalışıyordu. İran'da efsane muamelesi gören Süleymani için Hamaney, 'Yaşayan şehit' diyordu. Batı medyası ise, 'kara şövalye', 'hayalet general', 'gölge komutan' gibi olumsuz lakaplar takmıştı." Bu ifadelerde olduğu gibi Hürriyet, hem İran'ın hem de ABD'nin Kasım Süleymani'yi gördüğü pencerelerden vermeye çalışarak nesnel bir tavır takındığını ortaya koymuştur. Bunun yanı sıra Hürriyet, komşu ülke Türkiye'nin değerlendirmelerine de haberlerinde yer vermiştir.

Hürriyet 5 Ocak 2020 tarihli sayısının birinci sayfasında Süleymani için Bağdat'ta düzenlenen cenaze törenine "Bağdat'tan uğurlandı" başlığıyla kalabalıkların olduğu bir fotoğraf eşliğinde yer vermiştir. Haber metninde ise, kalabalığın "Amerika'ya hayır" ve "En büyük şeytan Amerika" sloganlarını attığı bildirilmiştir. "İran'ın ABD'ye yanıtı ne olacak" başlıklı başka bir haberde sorulan sorunun yanıtı için "Vekil güçler", "Enerji hatları" ve "Savaş riski" şeklindeki olası seçenekler sunulmuştur. Konuyla ilgili sayfada yer alan diğer haber ise, Trump'ın "Evanjelistlerin duasını aldı" başlığıyla verilen haberdir. Hürriyet 6 Ocak 2020 tarihli sayısının birinci sayfasının manşetini konuya ayırarak Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın Kanal D ve CNN Türk ortak yayınına konuk olduğu programdan alıntılara yer vermiştir. "ABD ile İran'a itidal çağrısı" başlıklı haberde Erdoğan'ın itidal yani sağduyu çağrısıyla birlikte "ABD'ye Süleymani sorusu:

General mi, terörist mi?" sorusunu da ayrı bir haberde vermiştir. Hürriyet 8 Ocak 2020 tarihinde "ABD, B-52 ve F-35 uçaklarıyla gövde gösterisi yaptı", "İran ABD ordusunu 'terörist' ilan etti" ve "ABD, İran Dışişleri Bakanı Zarif'e vize vermedi" başlıklı haberlerin yanı sıra manşetine "Cenazede kâbus" başlıklı haberi taşımıştır. Kırmızı ve flaş anlamına gelen bir işaretin içinde "56 ölü 213 yaralı" bilgisinin verildiği haberde drone ile çekilmiş kalabalık görüntülerine yer verilmiştir. Fotoğraf altı yazılarında ise, cenazeye katılanların kıyafetlerinde ve pankartlarında Süleymani'nin fotoğraflarının olduğu ve sık sık selfie (öz çekim) çekip sosyal medyada paylaştıkları bilgisi verilmiştir. Manşet haberde cenazeden çok yaşanan izdihama dikkat çekilmiş ve bu izdihamın sonucu "kâbus" olarak nitelendirilmiştir. Haberde, öldürülen Süleymani'nin eşine az rastlanan törenlerle uğurlanmasını dünyanın şaşkınlıkla izlediği belirtilmiştir. Süleymani için Ahvaz, Meşhed, Bağdat, Tahran'da yapılan törenlerin yanı sıra memleketi Kirman'da düzenlenen cenaze töreninde şoke edici bir haberin bilgisinin verildiği haberde, facianın boyutunu anlatmak için "Hastaneler doldu taştı" ara başlığı kullanılmıştır.

h.Karar Gazetesi'nin Süleymani Suikastını Sunumu

4 Ocak 2020 tarihli sayısının birinci sayfasında konuya önemli derecede yer ayıran Karar, "Savaş ilanı gibi infaz" manşetini atmıştır. Gazete spotunda, ABD'nin, Irak elçiliğinin kuşatılmasından 72 saat sonra İran'ın üçüncü adamı olan Süleymani'yi füze saldırısıyla öldürdüğü, Tahran'ın "Suçluları acı bir intikam bekliyor" tehdidinde bulunduğu, Trump'ın ise, "İran savaş kazanamadı ama hiç müzakere kaybetmedi" cevabını verdiği belirtilirken endişe mesajlarına dikkat çekilmiştir. "Hiçbir ABD başkanının unutmayacağı derse hazır olun" başlığıyla birlikte İran'ın tehditlerinin sıralandığı haberde, gazete bir fotoğraf eşliğinde "İnfaza giden yolda son kıvılcımın yakıldığı ABD'nin Bağdat Büyükelçiliği'nin duvarlarına 'Liderimiz Kasım Süleymani' yazılmıştı" ifadelerine yer vermiştir. Süleymani için "Ortadoğu'nun üstündeki gölge" nitelemesini kullanan gazete, İran'da Ruhani ve Hamaney'le birlikte en güçlü üçüncü adam olduğu bilgisini vermiştir. Karar, 5 Ocak 2020 tarihli sayısının birinci sayfasında Birleşmiş Milletlerin (BM) "Bölge bir savaşı daha kaldırmaz" ifadelerini manşetine taşımıştır. Haberde, her iki taraftan da gelen karşılıklı tehditlere ve savaşa yönelik hazırlıklara değinilirken Türkiye'nin arabulucu tavrına da dikkat çekilmiştir. Manşetin büyük fotoğrafı Süleymani için Bağdat'ta düzenlenen cenaze töreninden çekilmiş kalabalıklardan seçilmiştir. Gazete, 6 Ocak 2020 tarihli sayısında "Trump'tan yeni tehdit" üst başlığıyla birlikte "İran'da 52 hedef belirledik" başlığına yer vermiştir. Haberde "Süleymani'nin infazının ardından İran ile ABD arasındaki restleşme dünyayı saran savaş korkusunu daha da yükseltti." ifadeleri kullanılarak "savaş korkusuna" dikkat çekilmiştir. Aynı sayfada başlık halinde verdiği "Irak Meclisi'nden tarihi karar: ABD güçleri ülkeyi terk etsin" ifadelerinin yanı sıra Süleymani için Ahvaz kentinde düzenlenen cenaze törenine "Cenaze dört gün sürecek" hatırlatmasıyla yer verilmiştir. Gazetenin cenaze töreninde çekilmiş kalabalıkların yer aldığı fotoğraflara yer vermiş olması tepkinin büyüklüğünü ortaya koymaya yöneliktir.

Karar gazetesinin, 7 Ocak 2020 tarihinde "Kıyametin kapısında" başlıklı haberinde karşılıklı tehditler yer bulmuştur. Bunun yanı sıra "İran Süleymani için ayakta" başlıklı haberde ise, Tahran'da düzenlenen törende dini lider Hamaney'in namazı gözyaşları içinde kıldırdığı fotoğraflarla desteklenerek dile getirilmiştir. 8 Ocak 2020 tarihli sayısındaki konuyla ilgili haberde "İzdiham… Katliam…" ifadelerini kullanan gazete, yine kalabalığı içeren fotoğraflara ve Kirman'da Süleymani için düzenlenen törende yaşanan izdihama vurgu yapılırken İran'ın ABD'ye yönelik tepkisine de yer vermiştir. Karar gazetesi, Süleymani suikastıyla ilgili haberleri sayfasına taşırken sürekli olarak "savaş korkusunu" dile getirmiş ve olayı biraz daha nesnel bir çerçeveden yansıtarak her iki tarafın açıklamalarına da yer vermiştir.

j.Korkusuz Gazetesi'nin Süleymani Suikastını Sunumu

Süleymani suikastı sonrasında "Dünya şokta, Ortadoğu'da kılıçlar çekildi" üst başlığı ve "ABD, İranlı generali Bağdat'ta öldürdü" başlığını 4 Ocak 2020 tarihli sayısında yer veren Korkusuz, dünyanın şokunu ve doğacak tehlikeye dikkat çekerken, Süleymani'nin "yaşayan şehit" olarak anıldığının altını çizmiştir. Haberde suikastın ardından İran ile ABD arasındaki düellolara yer verilmiştir. 5 Ocak 2020 tarihli sayısında gazete sayfa eteğinde küçük bir yer ayırarak verdiği haberde "Cenaze töreninde intikam yemini" başlığını atarak Süleymani'nin cenaze töreninde "ABD'ye ölüm" şeklinde atılan sloganlara ve intikam yeminlerine değinilmiştir. Korkusuz 7 Ocak 2020 tarihli sayısında konuyla ilgili yine sayfa eteğinde küçük bir yer ayırmıştır. Haberde "İran'dan tehdit" başlığını kullanan gazete, İran'ın tehditlerinin yanı sıra on binlerce İranlının Süleymani'yi uğurladığını fotoğrafla destekleyerek dile getirmiştir. Son olarak 8 Ocak 2020 tarihli sayısında gazete, Süleymani'nin Kirman'da düzenlenen cenaze töreninde yaşanan izdihama "Cenazede izdiham: 50 ölü, 213 yaralı" başlığıyla yer vermiştir. Diğer gazetelere oranla Korkusuz gazetesinin olaya daha az yer verdiği, hiçbir haberinde Türkiye'nin bakış açısına ve arabulucu rolüne yer vermediği ve olayı aktarırken daha nesnel bir dil kullandığı görülmüştür.

k.Milat Gazetesi'nin Süleymani Suikastını Sunumu

Milat, 4 Ocak 2020 tarihli sayısında konuyu manşetine taşımış ve "ABD'nin Süleymani suikastı, dünyada endişe oluşturdu" üst başlığı ile "Misilleme korkusu" başlığını kullanarak endişeli bir söylem geliştirmiştir. ABD'nin Bağdat elçiliğinin intikamını aldığının belirtildiği haberde, Süleymani'nin Suriye, Irak ve Yemen'de İran adına vekâlet savaşlarını yönettiği bilgisi verilmiştir. "İntikamını alacağız" başlığıyla İran'ın tehditlerinin yansıtıldığı haberin yanı sıra "Gerilim endişe verici" başlıklı haberde Dışişleri Bakanlığı'nın endişesine yer verilmiştir. Uzmanların görüşlerinin yansıtıldığı başka bir haberde ise "Tahran geri adım atacak" iddiasında bulunulmuştur. Olayın diğer tarafı ABD'nin tavrının da yansıtıldığı başka bir haberde "Derhal Irak'ı terk edin" şeklinde Trump'ın Irak'taki ABD vatandaşlarına olan çağrısı dile getirilmiştir. Haberin metninde ABD'nin Saddam'ı devirmek için 2003'te Irak'ı işgal ettiğinin altı çizilmiştir. 5 Ocak 2020 tarihli sayısında gazete, Ruhani'nin "Sonuçları ağır olacak" şeklindeki açıklamasını başlığına taşımış ve açıklamayı tırnaksız kullanarak sanki kendi görüşüymüş gibi yansıtmıştır. "Gerilim tırmanıyor" başlıklı farklı bir haberde de,

ABD'nin bir başka konvoyu vurarak bölgedeki tansiyonun artmasını sağladığı vurgulanmıştır. "Başkanın diplomasi trafiği" başlıklı haberde ise, Türkiye'nin ABD ve İran arasındaki gerilimi düşürmeye yönelik girişimleriyle ilgili bilgi verilmiştir.

6 Ocak 2020 tarihli sayısında Milat, "ABD-İran savaşmaz çünkü İsrail zarar görür" üst başlığıyla birlikte "Semboller savaşı" manşetini atmıştır. Semboller savaşıyla ilk etapta neyin kast edildiğinin anlaşılmadığı haberin spotunda uzmanların "ABD, İsrail'in güvenliği için Ortadoğu'da mezhep çatışması ister. İran ise en fazla sembolik bir misilleme yapar" şeklindeki görüşlerine yer verilerek kast edilen anlam ortaya konulmuştur. "Tehditler sürüyor" başlıklı bir başka haberde ABD ve İran arasındaki karşılıklı tehditlere yer verilirken "Irak'tan kritik karar" başlıklı haberde ise, Irak Meclisi'nin ABD güçlerinin Irak'tan çıkarılmasıyla ilgili kararına yer verilmiştir. Gazete, 7 Ocak 2020'de "ABD-İran gerilimi bölge için ciddi risk" üst başlığı ve "Tansiyon düşmeli" başlığıyla konuyu yeniden manşetine taşırken haberde Türkiye Dışişleri Bakanı Mevlüt Çavuşoğlu'nun görüşlerine yer verilmiştir. Irak Meclisi'nin ABD'ye yönelik almış olduğu karara yönelik olarak Trump'ın "Irak'ı mahvederiz" ifadesini başlığına taşıyan gazete, haberde Trump'ın tehdit içerikli ifadelerinin tamamını doğrudan bir anlatımla aktarmıştır. Süleymani için Tahran'da düzenlenen cenaze törenine değinilen bir başka haberde "İran ağlıyor" başlığı kullanılmıştır. Haber başlığıyla cenaze töreninde gözyaşlarını tutamayan Hamaney'in gözyaşları tüm İran için uyarlanmıştır. Haberde ayrıca İranlıların intikam yeminleri ettiği ve Trump'ın başına 80 milyon dolar ödül koyduğunun altı çizilmiştir. 8 Ocak 2020 tarihli sayısındaki bir haberde de İran Meclisi'nin Amerika'yı "terörist" ilan ettikleri vurgulanmıştır. Aynı sayıda yer alan başka bir haberde Süleymani için Kirman'da düzenlenen cenaze töreninde çıkan izdihama da yer verilmiştir.

l.Milli Gazete'nin Süleymani Suikastını Sunumu

Milli Gazete, 4 Ocak 2020'de "Süleymani'ye suikast" üst başlığı ve "Bölge diken üstünde" başlığıyla konuyu duyurmuştur. Olayın detaylarının verildiği haberde gazetenin "işgalci ABD" ifadesi yanlı bir söylem oluşturması açısından dikkat çekmiştir. Bu ifadeyle ABD'nin işgalci olduğunu vurgulamıştır. Aynı haberde İran'la ilgili olarak "tehdit savurdu" ifadeleri dikkat çekmiştir. "Savurmak" ifadesiyle İran'ı çok inandırıcı bulmadığını göstermeye çalışan gazete, olayla ilgili gelişmeleri, tepkileri ve açıklamaları yansıtmıştır. 5 Ocak 2020 tarihli sayısında gazete, "Süleymani için Bağdat'ta cenaze töreni düzenlendi" ve "İran: İntikamımız çok sert olacak" başlıklarıyla konuya yer vermiştir. Gazete, 6 Ocak 2020'de Irak Meclisi'nin kararını "Amerikan askerine kapı gösterildi" başlığıyla yansıtmıştır. Başlıktaki ifadeler gazetenin Irak Meclisi'nin kararını desteklediğini göstermektedir. Milli Gazete 7 Ocak 2020'deki manşetine konuyu yeniden taşımıştır. Haberin üst başlığını kırmızı zemin üzerinde büyük harflerle "Irak Meclisi'nin aldığı 'İşgalci ABD güçlerinin ülkeden çıkarılması kararını' hükümet de uygulamaya başlayacağını açıkladı" ifadeleriyle yansıtarak öznel bir söylem geliştirmiştir. "İşgalci ABD güçlerinin ülkeden çıkarılması kararını" vurgulamak için siyah zemin üzerinde ve bold olarak vermiştir. Üst başlıkta taraflı bir söylem geliştiren gazete, manşet başlığında da "Amerika'ya yol göründü" diyerek kararı desteklediğini

göstermiştir. Irak Meclisi'ndeki vekillerin yansıdığı fotoğrafın üzerinde ise "ABD'ye hayır", "Mühendis'e evet", "Süleymani'ye evet" ve "Ey işgalci çık dışarı" şeklinde atılan sloganlar yansıtılmıştır. 7 Ocak 2020 tarihli sayısında Kirman'da düzenlenen cenaze törenine değinen Milli Gazete, "Süleymani'nin cenazesinde izdiham" başlığını kullanmıştır.

m.Milliyet Gazetesi'nin Süleymani Suikastını Sunumu

ABD'nin Süleymani'ye yönelik suikastını 4 Ocak 2020 tarihli sayısına "Ateşle oyun" sürmanşetiyle duyuran Milliyet, suikastın sonucunun olumsuz olabileceğini ima etmiş ve bu durumu "Savaş davulları çalıyor" ara başlığıyla desteklemiştir. Haberde her iki tarafın da tehdit ve açıklamalarına yer veren gazete, ayrıca Türkiye'nin olay sonrasındaki tavrını da yansıtmıştır. 5 Ocak 2020 tarihli sayısında Bağdat'ta düzenlenen töreni kast ederek "Öfkeli tören" diyen gazete, haberde ABD karşıtı atılan sloganlarla birlikte cami kubbelerine asılan kırmızı bayraklara ve Irak'ın tavrına değinmiştir. 6 Ocak 2020'de gazete "Cenaze İran'da" başlığıyla birlikte yüzbinlerce kişinin cenazeyi karşılamak için sokaklara inip intikam sloganları attığının bilgisini vermiştir. Milliyet, 8 Ocak 2020 tarihli sayısında Kirvan'daki cenaze töreninde çıkan izdihama "Cenazede facia: 56 ölü" başlığıyla sayfanın eteğinde küçük bir yer ayırmıştır.

n.Ortadoğu Gazetesi'nin Süleymani Suikastını Sunumu

Ortadoğu, 4 Ocak 2020 tarihli sayısının manşetine konuyu "Barut fıçısı yine ateşlendi" başlığını fotoğrafla destekleyerek taşımıştır. Başlıkta tehlikeye dikkat çekilen bir söylem üretilirken haberin spotunda Süleymani suikastı sonucunda bölgede yaşanan gerilime değinilmiş ve ABD ile İran arasındaki gerilimin sonuçlarının ağır olacağının altı çizilmiştir. Haber metninde Süleymani için "Ortadoğu'nun en korkulan ismi" nitelemesinin kullanılmış olması dikkat çekerken suikast emrinin Trump tarafından verildiği belirtilmiştir. "ABD'yi acı bir intikam bekliyor" ara başlığıyla verilen metinde İran'ın ABD'ye yönelik tehditlerine yer verilmiş ve "İsrail alarma geçti" başlıklı haberde ise, olay sonrasında İsrail'in güvenlik tedbirlerine değinilmiştir. Aynı sayıda yayınlanan "Büyük protesto gösterisi" başlıklı haberde ise, suikastın ardından İranlıların tepkisine yer verilerek farklı farklı şehirlerde düzenlenen protestolarda "kahrolsun Amerika", "kahrolsun İsrail" ve "kahrolsun Velayeti Fakih karşıtları" sloganlarının atıldığı yazılmıştır. 5 Ocak 2020 tarihli sayısının manşetinde "Büyük oyun" başlığını kullanan gazete, Süleymani suikastıyla ilgili değerlendirme yapmış ve bu durumun hem iktidar koltukları sallanan İran hükümetine hem de ABD'ye rahat nefes aldırdığını dile getirmiştir. Gazete böylelikle her iki devletin de rahatladığı söylemini üretmiştir. "Süleymani'ye Bağdat'ta cenaze" başlığıyla verilen haberde cenaze törenine ve atılan sloganlara, "Gerginlikten doğrudan çatışmaya" başlıklı haberde suikastın sonuçlarına yer verilmiştir. Bunların yanı sıra "Yeni birlikler sevk ediliyor" başlıklı haberde, Washington yönetiminin Ortadoğu'daki askeri varlığını güçlendirme kararı aldığı belirtilirken "Füze üsleri yüksek alarmda" başlığıyla verilen haberde ise, Süleymani suikastından sonra bölgede gerilimin tırmandığı, hem İran'ın hem de ABD'nin bölgedeki hazırlıklarına değinilmiştir.

Ortadoğu, 6 Ocak 2020 tarihli sayısında, "ABD'liye 52 hedef" başlığıyla konuya birinci sayfasında yer vermiştir. Gazete, haber metninde ise, Trump'ın "İran, bazı ABD unsurlarını hedef alma konusunda oldukça cesurca konuşuyor. Bu bir uyarı olsun: İran Amerikalılara veya Amerikan unsurlarına saldırırsa biz (yıllar önce İran tarafından rehin alınan 52 Amerikalıyı temsilen) 52 İran sahasını hedef almış bulunmaktayız. ABD daha fazla tehdit istemiyor" şeklindeki tehditlerini kullanmıştır. 7 Ocak 2020'de yine ABD'ye yer verilen bir başka haberde "İran ve Irak'a orantısız tehdit" başlığı kullanılarak ABD'nin tehditleri yenilenmiştir. Aynı sayfada yer alan "Gözyaşlarını tutamadı" başlıklı haberde ise, Süleymani için İran'ın Ortadoğu siyasetinin mimarı olarak gösterildiği belirtilirken onun için Tahran'da düzenlenen törende Hamaney'in cenaze namazını kıldırdığı esnada gözyaşlarına hâkim olamadığının altı çizilmiştir. Türkiye'nin arabulucu rolüne değinilen bir başka haberde ise, Dışişleri Bakanı Mevlüt Çavuşoğlu'nun açıklamalarına "Bu savaşı durdurmalıyız" başlığıyla verilmiştir. Ortadoğu, 8 Ocak 2020 tarihli sayısında Kirman'daki cenaze töreninde meydana gelen izdihama değinilirken "3. Dünya Savaşı'nın ayak sesleri mi" başlıklı haberde ABD ile İran ve Irak arasındaki karşılıklı tehditlere ve değerlendirmelere yer verilmiştir. Ayrıca aynı sayıda yer alan "İran, ABD üsleri kıskacında" başlıklı haberde iki ülke arasında savaş çanlarının çalabileceği yorumu yapılmış ve ABD'nin İran etrafındaki 11 ülkedeki askeri üslerine dikkat çekilmiştir.

o.Sabah Gazetesi'nin Süleymani Suikastını Sunumu

Sabah, 4 Ocak 2020 tarihli sayısında konuyla ilgili olarak "Korkutan suikast" başlığını kullanmıştır. Gazete başlıkla suikastı duyururken aynı zamanda olası sonuçlarından duyduğu endişeyi de dile getirmiştir. Gazete haberin spotunda ise Süleymani için "gölge komutan" nitelemesini kullanmış ve İran'ın "intikam" ifadesini tırnak içinde vermiştir. 5 Ocak 2020'de "Sonuçlarını görecekler" başlığına tırnak içinde yer veren gazete, Süleymani için Bağdat'ta dev bir cenaze töreni düzenlendiğini ve Cumhurbaşkanı Ruhani'nin "ABD sonuçlarını görecekler" dediğinin altını çizmiştir. Sabah, 6 Ocak 2020 tarihli sayısındaki haberde "ABD önce büyüttü sonra öldürdü" başlığıyla birlikte SETA Ortadoğu Araştırmaları'nda çalışmalar yürüten Can Acun'un suikast ile ilgili değerlendirmelerine yer vermiştir. 7 Ocak 2020 tarihli sayısında Sabah, "Cenazede yüz binler intikam yemini etti" başlığını atmış ve haberde Tahran'daki törenle ilgili bilgi vermiş ve cenaze namazını Hamaney'in gözyaşları içinde kıldırdığı, törene yüzbinlerce kişinin katıldığı ifade edilmiştir. Gazete 8 Ocak 2020'de "Süleymani'nin cenazesinde izdiham: 56 ölü, 213 yaralı" başlığını kullanmış ve haberde Süleymani'nin cenazesinde aşırı kalabalıktan büyük bir trajedi yaşandığı bildirilmiştir.

ö.Sözcü Gazetesi'nin Süleymani Suikastını Sunumu

Sözcü, 4 Ocak 2020 tarihli sayısında Süleymani suikastını "Ortadoğu'yu ateşe atacak füze" başlığıyla duyurarak dünyanın duyduğu endişeyi dile getirmiştir. Olayla ilgili gelişmelerin aktarıldığı haberde karşılıklı yapılan tehditlere yer verilmiştir. 5 Ocak 2020'de "İran'dan intikam sesleri yükseliyor" başlığıyla verdiği haberde, Süleymani için Bağdat'ta düzenlenen törende intikam yeminlerinin edildiği vurgulanmış ve intikam tehlikesine dikkat çekilmiştir. Sözcü, 6 Ocak 2020 tarihli sayısında "ABD'nin saldırısı

İran'ı kenetledi" başlığını kullanarak Süleymani'nin Ahvaz ve Meşhed'teki cenaze törenlerinde on binlerin "ABD'ye ölüm" sloganı attığını belirtirken bir başka haberde ise Trump'ın "52 hedef belirledik vururuz" tehdidine yer vermiştir. Tahran'da düzenlenen cenaze törenine 7 Ocak 2020 tarihli sayısında küçük bir yer veren gazete, "İran ağlıyor" şeklinde genelleyici bir başlık kullanırken haber metninde ise, Hamaney'in gözyaşlarını dile getirmiştir. 8 Ocak 2020 tarihli sayısında bu sefer Kirman'da düzenlenen cenaze törenine yer veren gazete, törenden ziyade yaşanılan izdihamı gündeme taşımıştır.

p.Takvim Gazetesi'nin Süleymani Suikastını Sunumu

Takvim, 4 Ocak 2020 tarihli sayısının manşetine "Konvoya 4 füze" başlığını taşıyarak olayı duyurmuş ve gelişmelerle ilgili bilgi vermiştir. "ABD, Ortadoğu'daki ateşe benzin döktü. İranlı Komutan Kasım Süleymani'yi Bağdat'ta müthiş bir operasyonla öldürdü." ifadelerine öznel yorumla yer veren gazete, ABD'nin tehlikeli bir işe kalkıştığının imasını çizmiştir. Gazete, haberde "Müthiş operasyon" diyerek yine öznel bir söylem geliştirmiştir. Süleymani ile ilgili tanımlayıcı bilginin verildiği haberde Süleymani'nin İran'ın illegal dış operasyonlarını yönettiği ve sağ kolunun 7 yıldır CIA'ya çalışan bir ajan olduğu bilgisi verilmiştir. Gazete, "İran 3 gün yas ilan etti", "Şiiler'den intikam yemini" ve "Türkiye sağduyu çağrısı yaptı" şeklindeki haberleri sadece başlık olarak vermiştir. 5 Ocak 2020 tarihli sayısının manşetine yine konuyu taşıyan gazete, "İntikam yemini" başlığını kullanmıştır. Ayrıntıların yer aldığı haberde Bağdat'ta düzenlenen törene, camilere asılan kırmızı renkli intikam bayraklarına, İran'ın tehditlerine yer verilmiştir. 6 Ocak 2020'deki manşetinde gazete, karşılıklı restleşmelere "ABD'nin çıkışı: 52 İran hedefini vurmak için hazırız" ve "İran'ın çıkışı: 35 Amerikan askeri noktasını listeye yazdık" başlıklarıyla yer vermiştir. Haberin spotunda "Süleymani suikastı Ortadoğu'yu sarstı. İranlı yetkililer intikam çığlıkları attı. ABD ise bu açıklamalara aynı sertlikte cevap yolladı" ifadelerini kullanarak durum aktarılmıştır.

r.Türkgün Gazetesi'nin Süleymani Suikastını Sunumu

4 Ocak 2020 tarihli sayısının manşetine taşıdığı konu için "Dünyayı sarsan suikast" başlığını kullanarak olaydan tüm dünyanın etkileneceğinin altını çizmiş ve gelişmeleri aktarmıştır. Gazete haberde, olayın nasıl gerçekleştiğiyle birlikte Irak'ın sert tepki gösterirken Türkiye'nin "Endişeliyiz" açıklaması yaptığını, Hamaney'in intikam çağrısında bulunduğunu, ABD ve İsrail'in alarmda olduğunu, Süleymani'nin ölüm emrini Trump'ın verdiğini kaydetmiştir. Bunun yanı sıra gazete, İran'da düzenlenen protestolara ve Süleymani'nin yerine atanan İsmail Gani'nin "Matemi yaşayacak" açıklamasına ayrı yer ayırmıştır. 5 Ocak 2020 manşetinde büyük puntolarla "Sağduyu zamanı" başlığını Hamaney ve Trump'ın fotoğraflarının ortasında kullanan gazete, başlıktaki "sağduyu" çağrısının Türkiye tarafından yapıldığını yazmıştır. Karşılıklı restleşmelere yer verilen sayfada, İran tarafından vurulacak ABD hedeflerinin belirlendiği, Süleymani'nin intikamı için göndere kırmızı bayrak çekildiği, NATO'nun Irak'taki faaliyetlerini askıya aldığı, İran tarafından Amerika'ya karşı büyük bir öfkenin olduğu, füze üslerinin alarma geçirildiği gibi bilgilere yer verilmiştir.

6 Ocak 2020'de gazete, "Trump tehdit etti, İran intikam sesleri arasında cevap verdi:" üst başlığıyla birlikte "Takım elbiseli terörist" başlığını kullanarak İranlı bir bakana ait olan bu sözleri sanki kendi de onaylıyormuş gibi vermiştir. 7 Ocak 2020 tarihli sayısında Tahran'da düzenlenen törende Hamaney'in gözyaşlarını tutamadığı bilgisiyle birlikte "Yüksek tansiyon" başlığı altında ABD ve İran arasındaki karşılıklı tehdit mesajlarına yer vermiştir. ABD'nin ülkeden çıkarılması kararı alan Irak Meclisi'ne yönelik olarak Trump'ın Irak'ı yaptırımla tehdit ettiği haberinin yanı sıra İran'ın taahhütlerini askıya aldığı haberi ise, sadece başlık şeklinde verilmiştir. Türkgün, 8 Ocak 2020'de "Gergin bekleyiş" başlığıyla hem Kirman'da düzenlenen cenaze töreninde çıkan izdihama değinmiş hem de İran ve ABD arasındaki karşılıklı tehditlere yer vererek gergin bir bekleyişin olduğunu vurgulamıştır.

s.Türkiye Gazetesi'nin Süleymani Suikastını Sunumu

Türkiye, 4 Ocak 2020 manşetini konuya ayırarak "ABD 'İran'ın ölüm Makinesi'ni susturdu" üst başlığıyla birlikte "Yeşil Bölge İntikamı" başlığını atmıştır. Üst başlıkta görüldüğü üzere Süleymani için "ölüm makinesi" nitelemesini kullanarak onu desteklemediğini ve durumdan hoşnut olduğunu gösterirken "intikam" ifadesini ise kırmızı bir renkte kullanarak kanlı bir sona işaret etmiştir. Haberin spotunda Süleymani'nin Irak'taki sivillere yasak bölgedeki elçiliğini basma emrini verdiği hatırlatmasını aktarırken gazetenin haber metninde "Ortadoğu coğrafyasında adı birçok katliama karışan, mezheple alakalı çatışmaların tetikleyicisi" şeklindeki nitelemesiyle Süleymani'nin aleyhinde olumsuz bir söylem ürettiği dikkat çekmiştir. Bunun yanı sıra Süleymani için "Suriye kasabı", "Kara şövalye" gibi nitelemelerin de kullanıldığının altını çizmiştir. Gazete haberinde İran'ın tepkisinin aksine Trump'ın "Milyonların ölümünden sorumluydu" ve Pentagon'un "Süleymani, yeni saldırı hazırlığındaydı" şeklindeki açıklamalarına yer vererek Süleymani'nin bu sonu çoktan hak ettiği imasını çizmeye çalışmıştır. Gazete aynı sayfada "Ankara'dan itidal çağrısı" haberinin yanı sıra bir başka haberde "Suriye'de kutlama İran'da ağıt" ifadelerine yer verirken aynı başlıkta yer almalarına rağmen "Suriye'de kutlama" ifadelerini "İran'da ağıt" ifadelerinin aksine büyük harflerle vererek okurun "kutlamaya" dikkat kesilmesine neden olmuş ve böylelikle bir algı yaratılmaya odaklanılmıştır.

Gazete, 5 Ocak 2020 tarihli sayısında sarı zemin üzerinde "Cenaze şehir şehir geziyor" başlığıyla verdiği haberde tam anlamıyla öznel yorumunu yansıtacak şekilde "Ortadoğu'da yüz binlerce sivilin ölümünden sorumlu Süleymani için beş şehirde cenaze töreni yapılıp, İran halkının ABD'ye öfkesi körüklenecek." ifadeleri kullanılmıştır. Söz konusu ifadelere bakıldığında Süleymani'nin yüz binlerce sivilin ölümünden sorumlu bir kişi olduğu söylemi bir kez daha yenilenmiş ve cenazenin şehir şehir gezdirilmiş olmasını, İranlıların ABD'ye yönelik öfkelerini körükleyeceği için desteklenmeyen bir söylemle ifade edilmiştir. Gazetenin bu söylemlere yer verirken herhangi bir kaynağa başvurmamış olması ifadelerin kendisine ait olduğunu desteklemektedir. "Misilleme alarmı" başlığıyla verilen haberde İran ve ABD arasındaki karşılıklı tehditlerden öte İran'ın misilleme girişimlerine dikkat çekilmiştir. Bir başka haberde ise yine Türkiye'nin arabulucu rolüne vurgu yapılmıştır. 6 Ocak 2020 tarihli sayısında "İntikam sesleri"

başlığını kullanan gazete, haberin spotunda "İran, ….Süleymani'nin cenazesini şehir şehir gezdirerek işi şova dönüştürdü" ifadelerine yer verirken "cenazenin şehir şehir gezdirilmesini şova dönüştürmek" ifadesi dikkat çekmiştir. Bu ifadelerle de gazete yanlı bir söylem geliştirmiştir. Gazetenin 7 Ocak 2020'de "İç hesap şüphesi" başlıklı habere yer vererek haberde ABD'nin, suikast için İran içinden yardım aldığının öne sürüldüğüne dikkat çekmiştir. Trump'a ait sözler olan "Irak'a hiç tanımadığı ağır yaptırım uygularız" başlıklı tehdit haber metinsiz olarak kullanılmıştır. 8 Ocak 2020'de gazete, Süleymani'nin Kirman'daki töreninde yaşanan izdihama "Cenazede 50 cenaze!" başlığıyla dikkat çekmiştir. Gazetenin genel anlamda birçok haberinde yanlı bir tutum içinde olduğu görülmüştür.

ş.Yeni Akit Gazetesi'nin Süleymani Suikastını Sunumu

Yeni Akit, 4 Ocak 2020 tarihli sayısında "ABD, İranlı Komutan Süleymani'yi vurdu" üst başlığıyla suikast haberini duyurmuştur. Başlığında ise, İran'ın "ABD'liler tabut siparişine başlasın" tehdidine yer veren gazete, olayla ilgili gelişmeleri haberde aktarmıştır. 6 Ocak 2020'de konuyla ilgili iki habere yer veren gazete, ilk haberde Süleymani'nin ne zaman, nasıl defnedileceğiyle ilgili bilgi verirken, "ABD'nin şeytani oyunu" başlıklı ikinci haberde ise, ABD'nin aleyhinde bir söylem geliştirilmiş ve ABD eleştirilmiştir. Haberde ABD, "baş belası" olarak nitelendirilmiş ve Irak, Suriye ile Afganistan'da zulüm fırtınası estirdiği belirtilmiştir. Gazete, 7 Ocak 2020'de Dışişleri Bakanı Çavuşoğlu'nun konuyla ilgili açıklamalarına "ABD-İran krizi bölge için büyük bir risk" başlığıyla vermiştir. Süleymani için Kirman'da düzenlenen törende yaşanan izdihamı 8 Ocak 2020'de "Cenazede facia!" başlığıyla yansıtan gazete, konuyla ilgili gelişmeleri ve tarafların tepkilerini "ABD, İran Dışişleri Bakanı Zarif'e vize vermedi" ve "İran, ABD askerlerini 'terörist' ilan etti" başlıklı haberlerde dile getirmiştir.

t.Yeni Asya Gazetesi'nin Süleymani Suikastını Sunumu

Yeni Asya, 4 Ocak 2020'de konuyu manşetine taşıyarak "Ortadoğu'da suikast ateşi" başlığıyla olayı duyurmuştur. Haberin spotunda söz konusu suikastın Ortadoğu'da kaosu tırmandıracağını vurgulamış ve olayın dünyayı tedirgin ettiği, sağduyu çağrılarının yapıldığını belirtmiştir. Haberde "İran intikam, dünya itidal dedi" ve "Yıkıcı savaşın fitili ateşlendi" ara başlıkları kullanılırken haberde olayın gelişimi aktarılmış ve olası sonuçlarından dünyanın duyduğu endişe ile sağduyu çağrıları dile getirilmiştir. Endişeli duruma ABD'li senatörlerin "Bölgesel savaş tetiklendi" şeklindeki açıklamalarına yer veren gazete, bir başka haberde Irak'ta çalışan gazeteci ve araştırmacı Patrick Osgood'un "Gaz tankerlerine sigara izmariti" şeklindeki açıklamasını başlığına taşımıştır. 5 Ocak 2020'de suikastın ardından "Dünya bir savaşı daha kaldıramaz" diyerek manşet oluşturan gazete, başta BM olmak üzere, yine dünyanın duyduğu endişeden ve itidal çağrılarından söz etmiştir. Gazete bir başka haberde her ne kadar "Süleymani bugün defnedilecek" diyerek Bağdat'ta düzenlenen cenaze töreniyle ilgili bilgi vermişse de Süleymani, 5 Ocak'ta değil 7 Ocak'ta defnedilmiştir. Bunun yanı sıra gazete, ABD'de demokratların savaş için Trump'a para verilmemesini, paranın Amerikan halkının ihtiyacı için harcanmasını istediğini dile getirerek olası bir savaşı ABD'nin desteklemediği şeklinde bir söylem üretmiştir.

Gazete, 6 Ocak 2020'deki "ABD-İran restleşmesi tırmanıyor" başlıklı haberle, Trump'ın ve İranlı Komutan Hüseyin Selami'nin karşılıklı tehditlerine yer vermiştir. 5 Ocak günü defnedileceği bilgisini veren gazete 6 Ocak'ta ise "dün İran'ın Kirman şehrinde binlerce kişinin katılımıyla defnedildi" haberine yer vermiştir. Ancak daha önce de birçok gazetenin belirttiği gibi Süleymani 7 Ocak'ta defnedilmiştir. Bu nedenle Yeni Asya'nın verdiği bu bilginin yanlış olduğu söylenebilmektedir. 7 Ocak 2020'de konuyu yine manşetine taşıyan Yeni Asya, bu sefer "Ortadoğu'da taraflara itidal çağrısı" üst başlığıyla birlikte "Gerilimi tırmandırmayın" başlığını kulanmış ve itidal çağrılarını haber metninde de yenilemiştir. Tüm gazetelerin aksine Süleymani'nin 7 Ocak'taki defin haberine ve törende yaşanan izdihama 8 Ocak 2020 tarihli sayısında hiç yer vermeyen Yeni Asya, bu tarihte konuyla ilgili olarak "Demokratlar: Savaşa Hayır" manşetini atarak ABD'deki Demokratların Trump'ın gerilimi artıran açıklama ve eylemlerine karşı harekete geçtiğinin bilgisini vermiştir. Haberde ise, Demokratların Trump'ın açıklamalarını kabul etmediği ve İran'la gerilimin azaltılması gerektiği yönünde görüş beyan ettikleri dile getirilmiştir.

u.Yeni Birlik Gazetesi'nin Süleymani Suikastını Sunumu

"Korku tüneli" manşetini 4 Ocak 2020'de atarak olayı duyuran Yeni Birlik, aynı zamanda suikastın ardından sosyal medyayı 3. Dünya Savaşı korkusu sardığını, Washington Post'un "Ortadoğu sınırlarını aşabilecek şiddet olaylarına yol açabilir" şeklindeki yorumuyla yeni bir dünya savaşı imasında bulunduğunu spotunda kullanmıştır. Genel anlamda birinci sayfaya bakıldığında ABD ile İran arasındaki karşılıklı tehditlerle birlikte dünyanın sağduyu çağrılarıyla yorumlarına dikkat çekilmiştir. Gazete ayrıca, suikastın istihbaratını Irak'ın sızdırdığını belirtmiştir. 5 Ocak 2020'de "ABD alarmda" başlığını manşetine taşıyan gazete, ABD'ye yönelik İran'ın "İntikamımız sert olacak" şeklindeki tehditlerinin yanı sıra İran'ın intikam anlamına gelen kırmızı bayrağı göndere çektiğini dile getirmiştir.

6 Ocak 2020 tarihinde "İran 'ABD'ye ölüm' sesleriyle inledi" başlığını kullanan gazete, yanlı bir söylem geliştirmiştir. Bir başka haberde ise, Avrupa Birliği'nden İran'a sağduyu çağrısı yapıldığı belirtilmiştir. "Irak Meclisi: ABD askeri gitsin" başlıklı haberde ise, Irak Meclisi'nin kararıyla birlikte Iraklı vekillerin mecliste "ABD'ye hayır", "Mühendis'e evet", "Süleymani'ye evet" ve "Ey işgalci çık dışarı" sloganları attığı bilgisi "İşgalci çık dışarı" ara başlığının altında vermiştir. Gazete, 7 Ocak 2020'de "İran'ın misillemesini tahmin edebilme yarışı" başlığının altında Süleymani suikastının ardından İran'ın misillemesiyle ilgili duyulan merakı yansıtmıştır. Aynı sayıda yer alan bir başka haberde Süleymani için Tahran'da düzenlenen cenaze töreniyle ilgili bilgi verilmiş ve Hamaney'in törende gözyaşlarını tutamadığı belirtilmiştir. 8 Ocak 2020'de sürmanşette konuya yer ayıran gazete, "İran'ın intikam senaryolarına" yer verirken aynı zamanda İran Meclisi'nin Pentagon'u "terörist" ilan ettiğini bildirmiştir. Gazete ayrıca Kirman'daki cenaze töreninde yaşanan izdihama da dikkat çekmiştir.

ü. Yeni Çağ Gazetesi'nin Süleymani Suikastını Sunumu

Yeni Çağ, 4 Ocak 2020'deki birinci sayfasında "Irak'ta ABD-İran savaşı" üst başlığıyla birlikte "Cehennemin kapısı açıldı" manşetini atarak öznel bir yorumla durumun ciddiyetini vermeye çalışmıştır. Arkasında kullandığı görüntüyle de bu durumu desteklemiştir. Manşetin başlığı spottaki "…suikast ateşi Ortadoğu'yu kavuracak" şeklindeki ifadelerle desteklenmiştir. Hem başlık hem de spot o anki gelişmeden ziyade doğabilecek sonuçlar için duyulan endişeyi yansıtmaya yönelik bir içerik taşımaktadır. Haberin içeriğinde ise, suikastın nasıl gerçekleştiğiyle ilgili bilgi verilirken aralarında Haşdi Şabi'nin Komutan Yardımcısı Mehdi el-Mühendis'in de olduğu 10 kişi hayatını kaybettiği halde tüm haber kurumları gibi Yeni Çağ'da odak noktasına Kasım Süleymani'yi almıştır. Gazete dolaylı yoldan bunun nedenini "Derin devletin hafızası" başlığıyla verdiği haberde Süleymani'yle ilgili bilgi vererek anlatmaya çalışmıştır. Ayrıca "Yeni komutan İsmail Kani oldu" denilerek de güncel bilgi paylaşılmıştır. Bunun yanı sıra "Tahran: İntikam alınacak" başlıklı haberde İran'ın tehditlerine yer verilmiş, düzenlenen gösterilerde Trump'ın kuklalarının ve ABD bayraklarının yakıldığı bilgisi verilmiştir. Yeni Çağ, 5 Ocak 2020'de sürmanşette "Seçimi kazanmak için savaş çıkaracak" başlığıyla birlikte "Sandık mücadelesi verdiği Obama'yı böyle suçlayan Trump, yaklaşan seçimler nedeniyle kendisi bu yola başvurdu. Oy uğruna Süleymani'ye suikast düzenleyip İran'la muhtemel sıcak savaşın fitilini ateşledi" spotunu kullanmıştır. Haberin spotunda gazete kendi öznel yorumunu yansıtmıştır. Bunun yanı sıra gazete "Pentagon'dan Ortadoğu'ya yeni sevkiyat", "Finansmana senatör vetosu", "Ortadoğu'da tehlike çanları", "ABD üssüne füzeli saldırı", "Savaşı Washington başlattı", "Uluslararası hukuk çiğnendi", "Süleymani için 2 ülkede 4 gün cenaze töreni", "Ruhani'den Erdoğan'a: Sessiz kalmayalım" ve "Amerikan askerine yol göründü" başlıklı haberlere yer verilmiştir. "İntikamımız çok sert ve acı şekilde olacak" başlığını mavi zemin üzerine kullanan gazetenin bu ifadeyi alıntı olarak mı kullandığı yoksa kendi ifadesi mi olduğu tam olarak anlaşılamamaktadır. Yeni Çağ'ın, 6 Ocak 2020'de "Mecliste 'ABD'ye ölüm' sloganı" ile verilen haberi fotoğraflarla desteklenmiştir. Başka bir haberde "Süleymani'nin cenazesini on binler karşıladı" başlığı kullanılırken on binlerin yansıdığı fotoğraflara yer verilmiştir. Kalabalığın "intikam" çığlıkları haykırdığı ve siyahlar giyerek karşıladığı belirtilen haberde, cenazenin defin süreciyle ilgili bilgi verilmiştir.

Yeni Çağ, 7 Ocak 2020'de manşetten "Trump'tan Irak'a şantaj ve tehdit!" başlıklı habere yer vermiştir. Haberde kullanılan fotoğrafta da Trump başparmağını tehdit eder tarzda kaldırmıştır. Haberin ara başlıklarından birinde gazetenin "Başkan arsızlıkta da sınır tanımıyor" ifadesine yer vermesi gazetenin öznel yorum yaptığının bir kanıtı niteliğindedir. Bir başka haberde ise, kırmızı zemin üzerinde "Kellesini getirene 80 milyon dolar" ifadesi dikkat çekmiştir.

"Hamaney'in gözyaşları…" başlıklı haberde İran'ın başkenti Tahran'da düzenlenen cenaze törenine katılan on binlerce kişinin intikam sloganları atarken, Süleymani'nin 'manevi babası' olarak görülen Hamaney'in namaz sırasında ağladığı bilgisi verilmiş ve bu durum görselle de desteklenmiştir. Yeni Çağ, 8 Ocak 2020'deki sayısında "Cenazede

izdiham: 56 ölü" başlıklı habere yer vermiştir. Konuyla ilgili diğer haberler ise, "ABD: Irak'tan çekilme diye planımız yok!" ve "İran, ABD'li komutanları terörist ilan etti" başlıklarıyla gazetede yer bulmuştur.

v.Yeni Mesaj Gazetesi'nin Süleymani Suikastını Sunumu

Yeni Mesaj, 4 Ocak 2020'de "Düpedüz haydutluk" başlığını atarak suikastı desteklemediği yönünde bir söylem geliştirmiştir. Gazete, suikastı, Ortadoğu'da savaş çıkartacak radikal bir adım olarak yorumlarken Trump'ın çok tehlikeli bir sürecin kapısını açtığını dile getirmiştir. ABD saldırısını "düpedüz haydutluk" olarak niteleyen gazete, haber metninde "İslam coğrafyasının başına bela olan ABD, Ortadoğu'da yine büyük bir ateşi tutuşturdu" şeklindeki öznel söylemini devam ettirmiştir. Süleymani için "şehit" ifadesini kullanarak yanlı tavrını sürdüren gazete, aynı saldırıda hayatını kaybeden el-Mühendis içinse "öldü" ifadesini kullanmıştır. Gazete, suikastın uluslararası hukuka uymadığını da dile getirmiştir. Gazete bir başka haberde İran tarafının tepki ve tehditlerine yer verdiği "Terörizm tepkisi" başlıklı haberi kullanırken kendi öznel yorumu olarak Türk basınında ilk kez bir gazete saldırı için "terörizm" ifadesini kullanmış ve suikastı terör saldırısı olarak görmüştür. "Saldırıya dünyadan tepki" başlığıyla verdiği başka bir haberde dünya genelinde saldırıya yönelik açıklamalara yer verilirken "Savaş an meselesi" başlıklı diğer haberde ise, hem savaş endişesine dikkat çekilmiş hem de Süleymani'nin İran için önemi dile getirilmiştir.

5 Ocak 2020'de Yeni Mesaj, "Korkulan oluyor" manşetini atarak haberin spotunda yine uluslararası hukukun yok sayıldığı, Süleymani'nin şehit edildiği ve tüm bu yaşananlar karşısında İran'ın hangi karşılığı vereceğinin merak edildiği belirtilirken ayrıca İran'ın "bölgede vurulacak 35 ABD hedefi belirlendi" açıklamasıyla yüreklerin ağıza getirildiği vurgulanmıştır. Cenazeler için Bağdat'ta düzenlenen törenin yanı sıra Irak Meclisi'nin toplandığı bilgisiyle birlikte bir başka haberde "Birleşmiş Milletler suspus" başlığını kullanmış ve BM'nin tavrı eleştirilmiştir. 6 Ocak 2020'de gazetenin "Milyonlar sokakta" başlıklı haberinde "şehit" dediği Süleymani'nin naaşının Ahvaz kentine ulaştığı, onu karşılamak için on binlerce kişinin sokağa çıkarak "Amerika'ya ölüm" sloganları attığını belirtmiştir. Haberin içeriğinde gazetenin kendisinin kullandığı ABD'nin "Süleymani'yi kalleşçe katlettiği" ifadesi dikkat çekmiştir. "Trump tehdit makinesine döndü" başlıklı bir başka haberde ise, Trump'ın tweeti "rezilane" olarak yorumlanmıştır. ABD'nin aksine İran'ın tehditlerini "uyarı" olarak niteleyen gazete, "İranlı komutandan ABD'ye uyarı" başlıklı habere yer vermiştir. Bunun yanı sıra "AB'de tansiyonu düşürme hamlesi" başlıklı bir başka haberde ise, tansiyonun düşürülmesi noktasında AB'nin girişimlerine yer verilmiştir.

7 Ocak 2020'de Yeni Mesaj, "Tahran'da yüzyılın cenaze töreni" başlıklı haberde bu sefer suikasta "menfur saldırı", Süleymani için ise "şehit" nitelemesini kullanmıştır. Tahran'da devasa bir töreninin düzenlendiğinin belirtilen haberde, Trump için "katil" ifadesinin kullanılması dikkat çekilmiştir. "İyice azıttı" başlıklı haberi manşetine taşıyan gazete, azıttığı dediği ifadeyi Trump için kullanmıştır. Gazete spotunda, Irak Meclisi'nin "ABD askerleri ülkeyi terk etsin" şeklindeki kararına yönelik olarak Trump'ın tehditlerini eleştirmiş ve İran'ın yanıtının korkuttuğunu belirtmiştir. 8 Ocak 2020 tarihli

sayısında Kirman'da düzenlenen cenaze töreninde yaşanan izdihama değinen gazete, Süleymani için "şehit" ifadesinin yanı sıra "efsane komutan" nitelemesini de kullanmıştır. Gazete aynı gün manşetten verdiği bir başka haberde ise, Prof. Dr. Haydar Baş'ın değerlendirmelerine "Amerika Ortadoğu'da bitmiştir" başlığıyla vermiştir.

y.Yeni Şafak Gazetesi'nin Süleymani Suikastını Sunumu

Yeni Şafak, 4 Ocak 2020 tarihli sayısında birinci sayfanın dörtte üçünü suikast haberine ayırmıştır. Manşetten "Savaş ilan etse bu kadar olur" başlığıyla suikastı duyuran gazete, suikastın sonuçlarına değinerek ne kadar önemli ve tehlikeli bir hamle olduğunu göstermeye çalışmıştır. Suikast için "Ortadoğu'daki krizi ve ateşi büyütecek provokasyon" ifadesini kullanan Yeni Şafak, Süleymani'nin İran'ın Ortadoğu politikasının bir numaralı saha adamı olduğunu belirtmiş ve İran'ın olayın ardından "intikam" açıklamaları yaptığını, dünyanın endişe içerisinde sıradaki hamle ve saldırıyı beklediğini spotunda dile getirmiştir. Tahran'ın "ABD tabut siparişi versin" intikam açıklamasını bir başka haber başlığına taşıyan gazete, Tahran yönetiminin hiç beklemediği bu suikast karşısında şok olduğunu dile getirmiş ve İran'ın tehditlerine "Herkes hedef" başlıklı haberle yer vermiştir. İran'ın yanı sıra ABD'nin de açıklamalarını yansıtan gazete, Trump'ın "İran asla bir savaş kazanamadı, ama asla bir müzakereyi kaybetmedi" şeklindeki sözlerine karşılık İran'ın "Müzakere yok savaş var" açıklamasını başlığına taşımıştır. Bunun yanı sıra "Irak ve Suriye'de sevinç gösterileri" başlıklı haberde suikasttan mutlu olanların olduğu söylemi geliştirilmiştir. Bunun nedenini gösteren haber ise, "Halep'te katliam yaptı" başlığıyla yansıtılarak Süleymani'nin gerçekleştirdiği katliamlara dikkat çekilmiştir. Haber fotoğrafının üzerinde "Enkaza çevirdiği Halep'te böyle poz vermişti" ifadesine kanıt sunulmuştur. Haberin içeriğinde Süleymani'nin Hamaney'in sağ kolu olduğu ve Cumhurbaşkanı Ruhani'den daha fazla yetki kullandığı belirtilirken Irak ve Suriye'deki katliamların sorumlusu olduğu, Halep'i enkaza çevirdikten sonra sokaklarında gururla dolaştığı ve diğer katliamlarına dikkat çekilerek bu sonu çoktan hak ettiği söylemi üretilmiştir.

5 Ocak 2020'de gazete, Süleymani ve el-Mühendis için Bağdat'ta tören düzenlendiğini belirtmiştir. "Gizli toplantıya gidiyordu" başlıklı haberde ise, İran'ın ABD askerlerini Irak'tan çıkarması için Bağdat'a baskı yapsın diye Süleymani'yi görevlendirdiği bilgisi verilmiştir. "İran'da öfke dinmiyor" üst başlığıyla "ABD'li cesedi için sabredin" başlığını kullandığı haberde gazete, Süleymani yerine atanan Tuğgeneral İsmail Kani'nin açıklamasına yer vermiştir. Yeni Şafak 6 Ocak 2020'de "Din savaşı mı?" manşetiyle dikkat çekmiştir. Trump'ın portre şeklindeki fotoğrafını başlığın yanına yerleştiren gazete bu soruyu Trump'a soruyormuş izlenimi yaratmıştır. Suikastın dünyayı diken üstünde tuttuğu belirtilen spotta, Trump'ın İran kültürünü hedef alan tehditlerine yer verilmiş ve bu sözlerin cami, türbe gibi mekânların da bombalanabileceğini akla getirdiği, bu yüzden de ABD'nin din savaşı mı başlattığı yorumlarının ortaya çıktığı belirtilmiştir. Haberde iki ülke arasında yaşanmış olan tarihsel olaylar üzerinden yapılan tehditlerin yanı sıra İran'ın göndere çektiği kırmızı bayrağa dikkat çekilmiştir. "İran sokakta" başlıklı haberde İranlıların ABD karşıtı

tepkilerine yer verilirken, Irak Meclisi'nin almış olduğu kararı "ABD'ye 'çık' dediler" şeklinde başlığına taşımıştır.

"Hamaney'in gözyaşları" başlıklı habere 7 Ocak 2020 tarihli sayısında yer veren gazete, Tahran'da düzenlenen törende Süleymani'nin "manevi babası" olarak görülen Hamaney'in cenaze namazında gözyaşlarına boğulduğunun bilgisi verilmiştir. "Cumhurbaşkanı olmak istiyordu" başlıklı haberde ise, Süleymani'nin böyle bir amacının olduğu iddia edilmiştir. Gazete, 8 Ocak 2020'de Kirman'da düzenlenen cenaze töreninde yaşanan izdihama "Cenazede facia: 50 ölü 213 yaralı" başlığıyla vurgu yapmış ve fotoğraflarla durumu desteklemiştir. Yeni Şafak "Sembol savaşları" başlıklı bir başka haberde ise, ABD ve İran'ın birbirlerine tehdit ederken her zaman sembollere başvurduklarını belirtmiştir. Gazete söz konusu sembolleri haber metninde kullanmış olduğu "Ruhani, 1979'da rehin alınan 52 Amerikalıyı temsilen 52 hedefi vuracaklarını ilan eden Trump'a '290 sayısını hatırla" cevabını verdi. ABD'nin 1988'de düşürdüğü sivil İran uçağında 290 kişi ölmüştü. İran'ın misilleme olarak 13 senaryo üzerinde durması '13 sayısının Hıristiyanlarca uğursuz' sayılmasına gönderme olarak yorumlanıyor." ifadeleriyle yansıtmıştır.

z.Yeni Söz Gazetesi'nin Süleymani Suikastını Sunumu

Yeni Söz, 4 Ocak 2020'deki manşetinde "Zalim zalimi öldürdü" başlığını atarak öznel bir söylem geliştirmiştir. Haberin spotunda ise, gazetenin Süleymani için "İran'ın yaptığı gizli ve açık suikastları, operasyonları yürüten Kasım Süleymani, zalimliği ve gaddarlığıyla biliniyor" şeklindeki ifadeleri dikkat çekmiştir. Aynı spotta gazete, Trump için "Ortadoğu'yu kana bulayan zalim" nitelemesini kullanarak onun da Süleymani gibi zalim ve gaddar olduğu şeklinde bir söylem üretmiştir. Haber metninde de hem Süleymani için hem de Trump için "zalim" ifadesi kullanılırken aynı zamanda Süleymani ve Kudüs Gücü'nün yüzlerce Amerikalının öldürülmesinden sorumlu olduğunun ifade edildiği kaydedilmiştir. "ABD, İran'ın kırmızı çizgisini aşmıştır" ara başlığını kullanan gazete, başlıktaki ifadeleri sanki kendine aitmiş gibi bir söylemle vermiştir. 6 Ocak 2020'de "Süleymani'nin cenazesinde intikam yeminleri edildi" başlığıyla konuyu sayfasına taşıyan Yen Söz, cenaze törenine on binlerce İranlının katıldığı bilgisinin yanı sıra ABD ve İran arasındaki restleşmeleri nesnel bir söylemle aktarmıştır. Gazetenin konuyu çok fazla sayfalarına taşımadığı görülmüştür.

a1.Yurt Gazetesi'nin Süleymani Suikastını Sunumu

Yurt, 4 Ocak 2020'de "İran'da 3 gün yas" manşetini atarken haber metninde Süleymani için "şehit" nitelemesini kullanmıştır. Bunun yanı sıra Hamaney'in "İslam'ın iftiharlı ve büyük komutanı gökyüzüne ulaştı. Katiller çok sert bir karşılık beklesinler" şeklindeki ifadesi de haber metninde vurgulanmıştır. Gazete, "Kasım Süleymani kimdir?" sorusuyla tanıtılan Süleymani için oldukça duygusal ve etkileyici bir dil kullanmıştır. İran'ın tehditlerini 5 Ocak 2020 sayısına taşıyan gazete "İran'dan savaş ilanı" başlığını kullanarak İran'ın tarihinde ilk kez camiye intikam anlamına gelen kırmızı bayrak çektiği bilgisini vermiştir. Aynı sayfada "Ortadoğu barut fıçısı: Şimdi ne olacak?" sorusunu başlığına taşıyan gazete, Süleymani'nin yerine atanan İsmail Kani'nin

"Herkese Ortadoğu'nun dört bir yanında Amerikalıların cesetlerini görmek için sabırla beklemelerini söylüyoruz." şeklindeki tehdidine yer vererek başlıktaki soruyu daha anlamlı kılmıştır. 6 Ocak 2020'de birinci sayfasında konuya önemli derecede yer veren Yurt, manşetinde "Büyük savaşın ayak sesleri" başlığını kullanırken haber spotunda ise, suikastın ardından İran'ın intikam alacağını ve sembolik olarak savaş ilan ettiğinin altını çizmiştir. Bir başka haberde "İran ilk kez bu kadar net konuştu" üst başlığıyla birlikte İran'ın "İntikam kesindir, ABD boşuna uğraşmasın" şeklindeki açıklamasını başlığına taşıyan Yurt, manşetteki endişeli başlığını desteklemiştir. Sürmanşette Ahvaz kentinde düzenlenen tören için "Kasım Süleymani cenaze töreni" ifadesinden önce kırmızı zemin üzerinde "on binler sokağa aktı" ifadelerine yer veren gazete bu durumu drone ile çekilmiş fotoğraflarla da desteklemiştir. 7 Ocak 2020'de sürmanşette konuyla ilgili verdiği haberde gazete, Irak Parlamentosu'nun ABD askerlerini ülkeden çıkarma yasasını onayladığı bilgisini paylaşırken diğer bazı gazetelerin aksine vekillerin attığı ABD karşıtı sloganlara yer vermemiştir. Gazete bu haberin ertesi günü ABD'nin "Irak'tan çekilmiyoruz!" açıklamasını başlığına taşıyarak Irak Meclisi'nin aldığı kararın bağlayıcı olmadığını bildirmiştir.

V.Sonuç

İranlı General Kasım Süleymani'nin Trump'ın emriyle Bağdat'ta suikasta uğrayarak ölmesi İran'ın tepkisinin yanı sıra tüm dünyanın gündemine oturmuştur. Endişeli bir havanın oluştuğu suikast sonrasında kimi ülkeler İran'ın, kimi ülkeler ABD'nin yanında yer alırken kimi ülkeler ise, sağduyu çağrıları yapmış ve arabulucu rolüne soyunmuştur. Arabulucu görevi üstlenen ülkelerin başında ise Türkiye yer almıştır. Olay, Türkiye'nin yakından takip ettiği bir konu olmuştur. Bunun temel nedeni, ABD ve İran gibi iki güçlü ülkenin karşı karşıya gelmiş olmasından dolayı çıkabilecek bir dünya savaşının gündeme oturmuş olmasının yanı sıra hem İran'a hem de suikastin gerçekleştiği Irak'a Türkiye'nin sınırının olmasıdır. Coğrafi ve siyasi olarak stratejik bir önemde olan Türkiye'nin konuya ilgi göstermiş olması bu açıdan hem önemli hem de yerinde bir durumdur.

Türkiye kadar Türk ulusal basını da benzer nedenlerden dolayı olaya ilgi göstermiş ve olayı hatırı sayılır bir derecede gündemine taşımıştır. Çalışmanın amacını oluşturan Süleymani suikastının ulusal basında ne kadar ve nasıl sunulduğu konusu için 26 ulusal gazetenin konuyla ilgili haberleri nicel içerik analizi ve söylem analizi yöntemleriyle incelenmiştir. 4-8 Ocak 2020 tarihleri arasında yapılan analizin sonucunda ulusal gazetelerin konuyu 426 haberle birinci sayfalarında önemli derecede işlediği görülmüştür. Suikastı en çok işleyen gazete, Yeni Çağ olurken en az işleyen gazeteler ise, Diriliş Postası ve Korkusuz olmuştur. Nicel veriler kadar nitel verilerin de konunun netleşmesi açısından önem taşıdığı görüşünden hareketle çalışmada ikinci yöntem olarak söylem analizi kullanılmıştır. Bu yöntemle yapılan analizin sonucu göstermiştir ki çoğu gazetenin olayla ilgili gelişmeleri nesnel olarak aktardığı görülürken kimi gazetelerin İran tarafında kimi gazetelerin ABD tarafında bir söylem geliştirdiği bulgulanmıştır. Yeni Söz gazetesi ise, hem ABD'yi hem de İran'ı "zalim" ilan ederek diğer gazetelerden ayrışmıştır. 3 Ocak 2020 tarihinde işlenen suikastın ardından incelenen süre zarfında

gazetelerin konuyu yoğun bir şekilde birinci sayfalarında işlediği görülmüştür. Genel olarak değerlendirildiğinde suikastla ilgili sıklıkla işlenen gelişmeler şu şekildedir:

Hemen hemen tüm gazeteler olayın ertesi günü çoğunlukla manşet ya da sürmanşetlerine suikastın duyurusuyla birlikte nasıl gerçekleştiği bilgisini paylaşmıştır. En az duyurulan suikast kadar gazetelerin önemli yer ayırdığı durum, ülkelerin dünya savaşı çıkabilir endişesini satırlarına taşımasıdır. Devam eden günlerde gazeteler konuya dair, başta Türkiye olmak üzere, tüm dünyanın tepkisini yapılan açıklamalar ve girişimlerle birlikte yansıtmaya çalışmıştır. Süleymani'nin naaşının Irak ve İran'da çok sayıda şehirde dolaştırılması ve düzenlenen törenler de gazetelerin haberleştirdiği gelişmeler arasında yer almıştır. Cenaze törenlerinde çoğunlukla kalabalık katılımların yanı sıra ABD'ye yönelik tehditler ve protesto sloganlarına dikkat çekilirken en son Süleymani'nin memleketi Kirman'da düzenlenen törende ise diğerlerinden farklı olarak, törende gerçekleşen ölümlerle biten izdihama yer verilmiştir. ABD ile İran arasında gerçekleşen karşılıklı tehdit restleşmeleri de genellikle sayfalarda yer bulmuştur. Kimi gazetelerin desteklediği tarafa göre tehditleri yorumladığı ve yansıttığı görülürken kimi gazetelerin ise olayı nesnel bir çerçeveden aktarmakla yetindiği bulgulanmıştır.

En çok dikkat çekilen konulardan biri ise, ABD ve İran arasında sembol savaşlarının yaşandığının vurgulanmış olmasıdır. Haberlerde sembol savaşları ifadesinin kullanılmasının temel nedeni ise, tehditlerde Trump'ın 1979'da rehin alınan 52 Amerikalıyı temsilen 52 hedefi vuracaklarını ilan etmesi üzerine, Ruhani'nin ise, ABD'nin 1988'de düşürdüğü sivil İran uçağında 290 kişi öldüğünü hatırlatmasıdır. Bunun yanı sıra İran'ın misilleme olarak 13 senaryo üzerinde durması ise "13 sayısının Hıristiyanlarca uğursuz" sayılmasına gönderme olarak yorumlanmış olması da semboller savaşını destekler niteliktedir. Söz konusu "sembol savaşları"yla ilgili açıklamalar ve gelişmeler ulusal basında önemli derecede yer bulmuştur.

Sonuç olarak olayın komşu bir ülkede gerçekleşmiş olması ve ABD ile İran gibi dünya siyasetinde etkili iki ülkeyi karşı karşıya getirmesi nedeniyle sonuçlarının tüm dünyayı etkileyecek olması Türk ulusal basınının suikast haberine ilgi göstermesini sağlamıştır. Çoğu gazete konuya önemli derecede yer ayırırken ideolojik söylem açısından farklılaşmış olmaları haberin ideolojik bakış açısını da ortaya koymaktadır. Söz konusu gazetelerdeki söylemler kimi zaman dini, kimi zaman milliyetçi, kimi zamansa sol bir yayın çizgisi üzerinden sunulmuştur. Bu durum ideoloji-söylem ve haber arasındaki bağlantıyı bir kez daha ortaya çıkarmaktadır.

Kaynaklar

Akca, Emel B. (2009). "İdeoloji- Dil- Söylem ve Anlam İlişkisi: Medyada Anlamın Toplumsal İnşası", Ed: İsmet Parlak, Medyada Gerçekliğin İnşası: Türk Medya Söylemine Eleştirel Bir Bakış, Konya: Çizgi Kitabevi.

Aslan, K. (2004). Haber Nasıl Okunur?, İstanbul: Anahtar Kitaplar Yayınevi.

Atabek, N. (1998). "Medya Gündeminin Oluşumu" Kurgu Dergisi, 15, 20-32.

Bakhtin, M. M. (1992). Speech Genres and Other Late Essays, C. Emerson ve M. Holquist, (Der.). USA: University of Texas Press.

Bek, M. (2003). "Medyanın "Etkisi" Sorunsalına Başka Bir Bakış", Medya ve Toplum, Sevda Alankuş (der.). İstanbul: IPS İletişim Vakfı Yayınları.

Bulut, S. ve Yaylagül, L. (2004). "Türkiye'deki Yazılı Basında Yargıtay ve Mafya İlişkisine Yönelik Haberler", İletişim, 19, 119-143.

Cereci, S. (2001). "Gündem Oluşturmada Medyanın Rolü", Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 3 (3), 18-26.

Cohen, B. C. (1963). The Press and Foreign Policy, Princeton University Press, Princeton.

Devran, Y. (2010). Haber Söylem İdeoloji, İstanbul: Başlık Yayın Grubu.

Dursun, Ç. (2001). TV Haberlerinde İdeoloji, Ankara: İmge Kitapevi.

Ferreres, J. M. R. (2009). Opinión pública y medios de comunicación. Teoría de la agenda setting. *Gazeta de Antropología*, 25 (1). 1-17.

Früh, W. (2017). Inhaltsanalyse, Theorie und Praxis, Konstanz: UVK.

Gandy, O. (2003). "Gündem Saptamanın Ötesinde", Ruhdan Uzun (çev.), KocaeliÜniversitesi İletişim Fakültesi Araştırma Dergisi: Kilad, 2, (4), 135-150.

İnal, M. Ayşe (1996). Haberi Okumak, İstanbul: Temuçin Yayınları.

İnal, A. (2003). "Medyanın "Etkisi" Sorunsalına Başka Bir Bakış", Medya ve Toplum, Sevda Alankuş (der.). İstanbul: IPS İletişim Vakfı Yayınları.

İnceoğlu, Y. ve Erbaysal Filibeli, T. (2016). "Barış Söylemi Versus Nefret Söylemi: Cumhuriyet Gazetesi'nin Charlie Hebdo Seçkisi ve Sonrası", Eleştirel Medya Çalışmaları, Meltem Bostancı (Ed.), İstanbul: Anahtar Kitapları, 33-79.

İnceoğlu, Y. ve Çoban, S. (2016a). Haber Okumaları, Y. İnceoğlu ve S. Çoban (Der.), İstanbul: İletişim Yayınları.

İnceoğlu, Y. ve Çoban, S. (2016b). "Şimdi Haberler", Haber Okumaları, Y. İnceoğlu ve S. Çoban (Der.), İstanbul: İletişim Yayınları, 17-64.

Казаков, А. А. (2011). Взаимодействие Информационной и Политической «Повесток Дня»: к Постановке Проблемы. *Известия Саратовского университета.* 11. Сер. Социология. Политология, вып. 3. 70-73.

Langer, W. (2000). Die Inhaltsanalyse als Datenerhebungsverfahren. https://www.ph-freiburg.de/fileadmin/dateien/fakultaet3/sozialwissenschaft/Quasus/Volltexte/2-00mayring-d_qualitativeInhaltsanalyse. pdf., (Erişim Tarihi: 25.06.2020).

Manheim, J. B. (1987). "A Model of Agenda Dynamics", In M. McLaughlin (Ed.), Communıcatıon Yearbook, 10, 499-516, New York: Routledge.

Mayring, P. (1990). Qualitative Inhaltsanalyse. Grundlagen und Techniken, Weinheim: Deutscher Studienverlag.

McCombs, M. (2005). A Look at Agenda-setting: past, present and future. *Journalism Studies*, 6: 4, 543-557.

McCombs, M. and Shaw, D. L. (1972). "The Agenda Setting Function of Mass Media", Public Opinion Quarterly, 36 (2), 176-184.

McQuail, D. ve Windahl, S. (1993). İletişim Modelleri, (Çev. M. Küçükkurt), Ankara: İmaj Yayınları.

Mora, N. (2008). Medya Çalışmaları: Medya Pedagojisi ve Küresel İletişim, Altkitap.

Mumby, K. D. (2004) "İdeoloji ve Anlamın Toplumsal İnşası: Bir İletişim Bakış Açısı", Çev: Ç. Dursun, Doğu Batı İdeolojiler-3, Sayı:30, Ankara

Mutlu, E. (2008). İletişim Sözlüğü, 5. Basım, Ankara: Ayraç Kitap Evi.

Nisan, F. (2017). Haberde Temsil ve IŞİD, Ankara: SAGE Yayıncılık.

Nisan, F. ve Şentürk Kara, E. (2018). Göçün Ardından, Adıyaman: İKSAD Yayınevi.

Nisan, F. ve Şentürk Kara, E. (2019). Haberde İçerik Çözümlemesi, Ankara: Akademisyen Kitabevi.

Rodríguez Díaz, R. (2004). *Teoría de la Agenda-Setting: aplicación a la enseñanza universitaria.* Alicante: Observatorio Europeo de Tendencias Sociales, CEE Limencop, S.L.

Rogers, E. M. and Dearing, J. W. (1988). "Agenda Setting Research: Where Has It Been, Where Is It Going?", Communication Yearbook, 11, 555-594.

Sancar Üşür, Serpil (1997). İdeolojinin Serüveni: Yanlış Bilinç ve Hegemonyadan Söyleme, Ankara: İmge Kitabevi.

Severin J. W. ve Tankard W. J. (1994). İletişim Kuramları Çev. Ali Atıf Bir, Eskişehir: Kibele Sanat Merkezi.

Shoemaker, P. ve Reese S. D. (2002). "İdeolojinin Medya İçeriği Üzerindeki Etkisi", İrvan, S. (Der.), Medya Kültür Siyaset içinde, 2. Baskı, Ankara: Alp Yayınevi, 127-178.

Sözen, E. (2014). Söylem: Belirsizlik, Mübadele, Bilgi/Güç ve Refleksivite, İstanbul: Birleşik Yayınları.

Tokgöz, Oya (2003). Temel Gazetecilik, Ankara: İmge Kitabevi Yayınları.

van Dijk T. A. (1985). "Introduction: Discourse Analysis in (Mass) Communication Research", Discourse and Communication, T. A. Van Dijk (Ed.), Germany: Walter de Gruyter&Co.

van Dijk, T. A. (1999). "Söylemin Yapıları ve İktidarın Yapıları", Medya, İktidar, İdeoloji, M. Küçük (Der.), Ankara: Ark Yayınları, 331-395.

Yağlı, Soner (2009). "Direne (meye)n Aktörlerin Galibiyetsiz Savaşımı: Gerçeklik ve Medyadaki İnşası", Ed: İsmet Parlak, Medyada Gerçekliğin İnşası: Türk Medya Söylemine Eleştirel Bir Bakış, Konya: Çizgi Kitabevi.

Gazeteler

Akşam, Aydınlık, Birgün, Cumhuriyet, Diriliş Postası, Evrensel, Hürriyet, Karar, Korkusuz, Milat, Milli Gazete, Milliyet, Ortadoğu, Sabah, Sözcü, Takvim, Türkgün, Türkiye, Yeni Akit, Yeni Asya, Yeni Birlik, Yeni Çağ, Yeni Mesaj, Yeni Söz, Yeni Şafak, Yurt gazetelerinin 4-8 Ocak 2020 arasındaki sayıları.